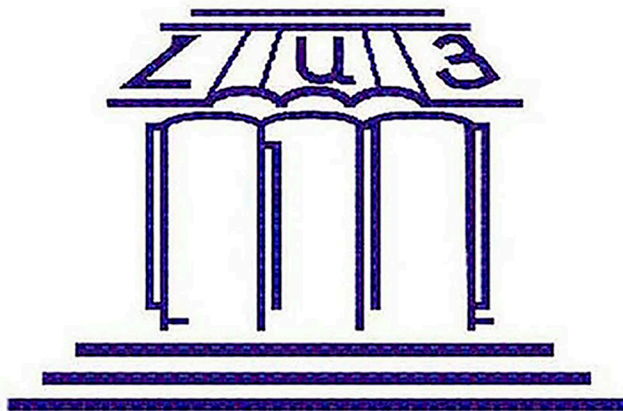

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

9750

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОССТАНОВЛЕНИЯ
Академии Наук
СССР

Ս. ԿՈՒՐՏԻԿՅԱՆ

ԿԻՄ-Ի ԱՆՑԱԾ ՈՒՂԻՆ

ԿԻՄ-Ի ՍԵԿՑԻԱՆԵՐԸ
ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄԱՐՏԵՐՈՒՄ

ՊԵՏԶՐԱՏ ՓԵՐԵՎԱՆ 1931

3 KIM
4 - 99

24 SEP 2006

CA 527
106

ЗКНМ
4-99

Ս. ԿՈՒՐՏԻԿՅԱՆ

1 DEC 2009

ԿԻՄ-Ի ԱՆՑԱԾ ՈՒՂԻՆ

ԿԻՄ-Ի ՍԵՎՑԻԱՆԵՐԸ ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՍԱՐՏԵՐՈՒՄ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ԿԻՄ-Ի ԱՆՑԱԾ ՈՒՂԻՆ

ՄԵԽԱՆԻԶՄԱՅԻԱՆ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ

Արտադրական ոլորտում մեխանիզացիայի բնորոշ կերպ-
աբերական զարգացման վերջերից, հնարավորություն տալիս արհեստա-
նոցներում և գործարաններում տասնյակ հազարավոր յերիտա-
սարդ բանվորներ և յերեսաներ աշխատեցնելու: Հետագայում, մե-
խանիզացիայի ասպարիզում արված նվաճումների ու կապիտալիս-
տական ռացիոնալացման հետևանքով՝ հետզհետե ավելացավ բան-
վոր յերիտասարդության տեսակարար կշիռը արտադրության մեջ:
Վորակյալ բանվորների աշխատանքը կատարում էր մեքենան, վորդ
կարող էր բանեցնել վոչ վորակյալ բանվորը, նույնիսկ յերեսան:

1907 թվին Գերմանիայում հաշվվում էր յերկու միլիոն փոք-
րահասակ բանվոր՝ 8-14-ից մինչև 17 տարեկան, փորոնք աշխա-
տում էլին որակյան 10-12 ժամ, իսկ 1912 թվին, Շվեյցարիայում
5 չափահաս բանվորին համարում էր մեկ անչափահաս բանվոր: Այ-
սոր Չինաստանում տեքստիլ, մետաքս-գործվածքային, ծխախո-
տի, լուցիլու և այլ արդյունաբերական ճյուղերում բանվորների
70-90 տոկոսը յերիտասարդ բանվորներ և յերեսաններ էին:

Մեխանիզացիայի զարգացումը աշխատանքը վերածելով պարզ
ֆունկցիաների, անպետք էր դարձնում և՛ վորակը, և՛ մկանային
ուժը, այնպես վոր կապիտալիստը հնարավորություն ուներ մեծա-
հասակ վորակյալ բանվորները փոխարինել անվորակ և անչա-
փահաս բանվորներով, վորոնք և՛ ավելի էժան էլին ծախում իրենց
բանվորական ուժը, և՛ ավելի լոյալ ու համբերատար էլին աշխա-
տում: 6-10 տարեկան յերեսանները 10-12 ժամ աշխատում էլին
չնչին վարձատրությամբ, վորի հետևանքով նրանք հյուծվում ու
չուտով մահանում էլին: Տեղի յեր ունենում «Մանուկների հերով-
դեսյան կոտորած»: 1921 թվին Գերմանիայի Թյուրինգիա արդյու-
նաբերական շրջանում կատարած հետադոտությունը ցույց տվեց,
վոր 100 անչափահաս աշխատավորից 64-ը հիվանդ և հյուծված էր:

59147-66

Հ. Ա. ԱՐՄԱՆԻԱՆ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Աշխատավոր յերիտասարդությունը ֆեոդալական-կապիտալիստական շահագործման պայմաններում պաշտպանելու համար իր կյանքը, իր տնտեսական, կուլտուրական պահանջները, պետք է կազմակերպվեն ընդդեմ նոր ծաղկող արդյունաբերական կապիտալի:

«Հիմնական գործոնը — ասում է ընկ. Կլարա Յետկինը — վոր առաջ բերեց յերիտասարդական արդյունաբերական շարժում, դա կապիտալիստական սխտեմն է»: Ֆեոդալական, և ապա կապիտալիստական վայրագ շահագործումն էր, վոր ծնեց արդյունաբերական յերիտասարդական շարժումը:

Չարժե կանգ առնել հիմնովին սխալ, հակամարքսիստական աշխատքի վրա, թե յերիտասարդական արդյունաբերական շարժումը, դա արվեստականորեն ստեղծվեց, կազմակերպվեց հին սոցիալ գեմոկրատների կողմից: «Պրոլետարական յերիտասարդական շարժումը — ասում է Կարլ Լիբկնիցտը — հին կուսակցական գործիչներն արհեստական կերպով չստեղծեցին, նա արդյունք է բանվոր յերիտասարդության հեղափոխական վոգու առաջացման: Շարժման ծնունդն ու զարգացումը ընթացել է փոթորիկի ու պայքարի միջով»:

Կապիտալիստական արտադրական-հասարակական սխտեմն էր, վոր ստեղծեց, ինչպես բանվորական, նույնպես և բանվոր յերիտասարդության հեղափոխական շարժումը:

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Յերիտասարդական կազմակերպությունների մենք հանդիպում ենք դեռ ևս 1848 թվին Ավստրիայում՝ հեղափոխության ժամանակ: Այդ թվականին արհեստավոր յերիտասարդների կազմակերպություններ կային վոչ միայն Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայում, այլ և մի քանի այլ քաղաքներում: Բայց չուտով, հեղափոխության սլարտության հետ, կազմալուծվում են այս աշակերտավարպետացուների միությունները:

Դրանից հետո, բավականին ուժեղ յերիտասարդական պրոլետարական կազմակերպություններ ստեղծվում են Հոլլանդիայում՝ 1885 թվին, Բելգիայում՝ 1886 թվին և Իտալիայում՝ 1894 թվին:

1885 թվին տնտեսական սուր ճգնաժամ էր տիրում Բելգիայում: Բանվոր դասակարգը խոշոր ցույցեր կազմակերպեց, վորոնք արյունալի վերջավորություն ունեցան: Այդ շարժումների միջոցով ծնունդ առավ պրոլետարական յերիտասարդական ուժեղագույն կազմակերպությունը — «Յերիտասարդական գվարդիան», վոր պրոլետարական յերիտասարդական մասսաները կարողացավ լավագույն կերպով կազմակերպել: «Յերիտասարդ գվարդիան» իր աշխատանքի հիմքում ունեւ պայքար միլիտարիզմի դեմ: 1887 թվին հունվարից՝ «Յերիտասարդ գվարդիան» սկսեց հրատարակել առաջին յերիտասարդական հակամիլիտարիստական թերթը՝ «de Lotoling»: Բելգիայից հետո մյուս յերկրներում ստեղծված յերիտասարդական կազմակերպությունների խոշոր տոկոսը խաղաղ բնույթ կրող տնտեսական, կուլտուրական խնդիրներով էր զբաղվում: Շատ քիչ էր այն կազմակերպությունների թիվը, վորոնք կոչվում էին թե միլիտարիզմի դեմ և թե ցուցարներում ելին տնտեսա-քաղաքական ակտիվություն:

ՅԵՐԻՏՇԱՐԺՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

Այս ժամանակաշրջանում կազմակերպությունները թույլ էլին, բացակայում էր փոխադարձ կապը: Ղեկավարությունը համարյա դոյություն չուներ: Բացակայում էր վոչ միայն միջազգային, այլև ազգային միավորումը:

Պրոլետարական յերիտասարդական շարժման մեջ ազգային միավորումներ սկսում են առաջ գալ միայն 1900 թվին վերջերին: Նույն թվականներին Կարլ Լիբկնիցտը Գերմանիայում, «Յերիտասարդ գվարդիայի» ղեկավար Դեմմը Բելգիայում և ուրիշներն սկսում են նախապատրաստական աշխատանք տանել պրոլետարական յերիտասարդական շարժման միջազգային միավորում ստեղծելու համար: Դեմմը, Լյուտիկ Ֆրանգին, Կարլ Լիբկնիցտին և յերիտաշարժման մյուս ղեկավարներին միայն 1907 թվին հաջողվում է Շտուտգարդում (Գերմանիա) հրավիրել սոցիալիստական յերիտասարդության առաջին միջազգային կոնֆերանսը: Կոնֆերանսին մասնակցում էին 9 յերկրների — Գերմանիայի, Իտալիայի, Հունգարիայի, Ավստրիայի, Անգլիայի, Իսպանիայի, Հոլլանդիայի, Շվեդիայի և հեռավոր Ավստրալիայի յերիտասարդական պրոլետարական կազմակերպությունների ղեկավարները: Այս կոնֆերանսով ավարտվում է սոցիալիստական յերիտասարդական շարժման առաջին շրջանը:

Պիտի ասել, վոր 1905 թ. ուսանական հեղափոխութեան հզօր շունչը դգալի յեր կոնֆերանսի վրա, վորի վորոշումները տնտեսա-կան, լուսավորական և հակամիլիտարիստական խնդիրներն մասին, իրենց վրա կրում են ուժեղ հեղափոխական դրոշմ:

Կոնֆերանսում աչքի ընկնող, ղեկավար դեր եր տանում միջազգային պրոլետարական յերիտասարդական շարժման ամենա-կարկառուն գեմքերից կարլ Լիքկնեստը, վոր գեկուցեց միլիտա-րիզմի գեմ տարվելիք պայքարի մասին:

Կոնֆերանսում պայքար եր տարվում անարխո-սինդիկա-լիստական ձգտումներ, զաղափարներ գեմ, վորն այդ ժամանակ բավականին ուժեղ եր պրոլետարական յերիտասարդութեան մեջ: Այդ պիտի բացատրել նրանով, վոր յերիտասարդական շրջանում գերելիսում ելին մանր-բուրժուական անարխիստներն ու սինդի-կալիստները, վորոնք իրենց հեղափոխական ֆրազիոլոգիայով բա-վականին ուժեղ ազդեցութեան ելին թողել յերիտասարդութեան վրա:

Շտուտգարդի կոնֆերանսում հիմք դրվեց սոցիալիստական յերիտասարդական ինտերնացիոնալի, ընտրվեց միջազգային բյու-րո: Սակայն միաժամանակ վճռական սխալ կատարվեց կադա-կերաչեական ասպարիզում՝ ընդունելով, վոր զանազան յերկրների սոցիալիստական յերիտասարդական կադակերպութեանները մի-ջազգային բյուրոյի հետ կապ պետք ե պահպանեն սեղի սոցիալ-դեմոկրատական կադակերպութեանների բյուրոկրատիայի միջո-ցով: Դրա հետևանքով 1907 թվին իսկ՝ յերիտասարդական սո-ցիալիստական ինտերնացիոնալն իր հեղափոխական գեմքը կորց-րեց: Նրա մեջ գերելիսեց ուժեղորմի քայքայիչ ազդեցութեանը:

Սակայն և այնպես, Շտուտգարդի կոնֆերանսը հսկայական դեր ունեցավ միջազգային յերիտասարդական պրոլետարական-հե-ղափոխական շարժման զարգացման դործում:

20-րդ դարի սկիզբը հանդիսանում ե ուժեղորմի ծաղկման շրջանը, վորը գեպի քայքայում տարավ պրոլետարական հեղափո-խական շարժումը: Ռեֆորմիզմի գերելիսումը պրոլետարական շարժման մեջ, պիտի բացատրել նրանով, վոր այդ ժամանակաշր-ջանում ուժեղացել եր դադութեան թալանը, վորը հնարավորու-թեան եր տալիս կապիտալիստներին ավելի վճարելու, և համեմա-տաբար բարելավելու պրոլետարիատի վորոշ ողակների (վերնախա-վի) տնտեսական դրութեանը:

ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ «ԽԱՄԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ»

Շտուտգարդի կոնֆերանսի (1907 թ.) վորոշումների կենսագոր-ծումը տնտեսական, լուսավորական խնդիրներում և միլիտարիզմի գեմ մղվելիք պայքարում խոշոր դժվարութեան բաղկվեց՝ սոցիա-լիստական յերիտասարդական կադակերպութեանների վրա ու-ժեղորմիստական սոցիալ-դեմոկրատիայի «խնամակալութեան» պետ-ճառով:

Սոցիալ-դեմոկրատական և արհմիութենական բյուրոկրատիան վախենալով յերիտասարդական կադակերպութեանների հեղափո-խական գործունեյութեանից, բաց թողեց «Յերիտասարդութեանը չպետք ե գրավիլ քաղաքականութեանը» լողոնքը, իր քայքայիչ ազդեցութեանը յենթարկելով յերիտասարդական պրոլետարական կադակերպութեանները: Արդեն 1908 թվին, Գերմանիայում, կուսակցական վերնախավի համաձայնութեամբ լիկվիդացիայի յենթարկվեց պատանեկական պրոլետարական շարժումը: Գերմա-նական սոցիալ-դեմոկրատիայի Նյուրեմբերգյան համագումարը և արհմիութեանների համագումարը Համբուրգում, հայտարարեցին, վոր՝ յերիտասարդական ինֆնուրայն կազմակերպութեաններ ու-նենալը ավելորդ ե: Նյուրեմբերգյան համագումարի բանաձեւի և ցուցմունքների հիման վրա ստեղծվեցին, այսպես կոչված «Յերի-տասարդութեան շրջանում կատարվող աշխատանքի կոմիտեներ», վորոնք ղեկավարվում ելին սոցիալ-դեմոկրատական և վորոշ չա-վով ել պրոֆիտիստական ներկայացուցիչների կողմից: Այդ դե-կավարութեան ընույթն ու նպատակները հասկանալու համար, բա-վական ե այստեղ մեջ բերել Նյուրեմբերգյան համագումարի բա-նաձեւի համապատասխան կետը, վորտեղ ասված ե՝ «Համագու-մանն այն կարծիքին ե, վոր յերիտասարդ բանվորների ու բանվո-րուհիների զարգացման ձգտումը ինչ չափով վոր դրա նպատակն ե ձեռք բերել կրթութեան և մասնակցել քաղաքական և արհեստա-կական կյանքին, — աշխատավորների ազատագրական պայքարի կա-րեւորագույն ճյուղերից մեկն ե: Այդ խնդիրն իրականացվում ե յերիտասարդութեան դիտակցութեան աստիճանին հարմարեցրած և նրանց համար հասկանալի դասախոսութեաններ կադակերպելու միջոցով: Իսկ այդ դասախոսութեանների նյութը պետք ե վերցնել բնական դիտութեանների, առողջապահութեան, գրականութեան, արվեստների, տեխնիկայի, որենագիտութեան, քաղաքատնտեսու-

թյան, պատմութեան, քաղաքականութեան և արհմիութեաններէ
զործնեցութեան աստարեղից: Բացի այդ, անհրաժեշտ է հոգալ նաեւ
խաղեր և սպորտային զվարճանքներ կազմակերպելու մասին, ընդ
վորում պետք է հետեւել, վոր վերջին տեսակէ զբաղմունքները յե-
րիտասարդութեան շահերն ու զործնեցութեանը միակողմանի
չդարձնեն: Բոլոր վերը թված խնդիրներէ իրականացման համար,
յերիտասարդութեան հատուկ կազմակերպութիւն ստեղծելը կոնգ-
րեսն ավելորդ է համարում»:

1910 թվին, Բեռլինում, տեղի ունեցավ Յերիտասարդական Ին-
տերնացիոնալի կոնֆերանսը, վորի վորոշումները վոչ միայն վո-
չինչ չափերացրին Շտուտգարդի կոնֆերանսի վորոշումներէ վրա,
այլ և այլ վորոշումները նույնիսկ նահանջ էին Շտուտգարդի վո-
րոշումներէ: Ինչպէս յերեւում է այս բոլորից, Շտուտգարդի
Ինտերնացիոնալը չկարողացավ իր դերը կատարել, վորպէս միջադ-
պային պրոլետարական յերիտասարդական շարժումը միավորողի:

Ընդ. Չիչերիքը «Ոչեքիկներ Յերիտասարդական Ինտերնացիոնա-
լի պատմութեանից» գրքում այս առթիւ գրում է՝ «Չի կարելի ա-
սել, վոր Ինտերնացիոնալի կողմից ճանաչված 1907 թ. միջադպային
բյուրոն խաղաց մեծ դեր՝ առանձին յերկրներում յերիտասարդա-
կան շարժման դարգացման համար: Բանվորական շարժման ռեակ-
ցիոն տարրերը, հատկապէս Գերմանական սոցիալ-դեմոկրատական,
կուսակցութեան առավել ևս ագդեցիկ, առավել ևս բյուրոկրատիկ
եղեմները քանի ելին քափում, վարպետի տարբեր յերկրների
պատանկական շարժումը չձուլվի ինտերնացիոնալ միասնալի
շարժման մեջ»:

Ֆրանսիայում և Հոլլանդիայում ևս 1911 թվին սոցիալիստներն
իրենց «Հոլմանավորութեանը» տարածում են տեղական սոցիալիս-
տական յերիտասարդական կազմակերպութեաններէ վրա, վորի հե-
տեւանքով նրանք ևս կորցնում են իրենց հեղափոխական դեմքը:

Մյուս կողմից, Յերկրորդ Ինտերնացիոնալի ղեկավարներն աչ-
խատում են Սոցիալիստական Յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի
միջադպային բյուրոն վերածել 2-րդ Ինտերնացիոնալի յենթարգ-
նի: Սակայն Իտալիայի, Շվեդիայի, Նորվեգիայի յերիտասարդա-
կան պրոլետարական կազմակերպութեաններն ընդգիծանում են սո-
ցիալ դեմոկրատիայի «խնամակալութեանը» և համարյա ամբող-
ջովին պահպանում են կազմակերպչական ինքնուրույնութեան,
պայքար մղելով սոցիալ ռեֆորմիզմի, սպորտուիզմի դեմ:

Նույն ժամանակներում, մի քանի յերկրներում յերիտասարդա-

կան սոցիալ-դեմոկրատական կազմակերպութեաններէ ձախ տար-
րերը սպորիցիոն դերք են բռնում, սկսում են առանձին իմբափո-
րումներ կազմել, պայքար մղելով սոցիալ-ռեֆորմիզմի դեմ: Այդ-
պիսի ուժեղ հեղափոխական սպորիցիոն իմբալ կազմակերպում է
Գերմանիայում, վորի ղեկավարները հանդիսանում են սոցիալ-դե-
մոկրատական կուսակցութեան ձախ տարրերը, հեղափոխական լի-
դերները, ինչպիսին են Կարլ Լիքկնեխտը, Կարա Յետկինը, Ռոզա
Լյաւկսենբուրգը, Մերիկը և այլն:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

Յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի յերկրորդ կոնգրեսը, վո-
րը կայացավ 1910 թվին՝ Դանիայի մայրաքաղաք Կոպենհագենում,
անցավ անուր և դժուր, վորովհետեւ այս թիւականներէն գերիշ-
խող ռեֆորմիզմը թուլացրել էր նրա մարտական հեղափոխական
թափը, մասնավորապէս Յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի ղե-
կավար չըջանակներում, վորտեղ ուժեղ էր Յերկրորդ Ինտերնացիո-
նալի բյուրոկրատիայի ազդեցութեանն ու ղեկավարութեանը:

Յերկրորդ կոնգրեսը, վոչ թե զբաղվեց հեղափոխական-քաղա-
քական հրատալ հարցերով, այլ՝ խաղալ «կուլտուրական» աչխա-
տանքներով: Այս համագումարին մասնակցում էլին միմիայն ինը
յերկրներէից պատգամավորներ: Բացակայում էր Գերմանիայի
պատգամավորութեանը, վորովհետեւ նրա «խնամակալը» — գերմա-
նական սոցիալ դեմոկրատիան, թույլ չէր տվել գերմանական սո-
ցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպութեանը՝ մոռնել
Յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի մեջ: Այս համագումարը վերջ
տվեց յերիտասարդական կազմակերպութեաններէ հեղափոխական
ինքնուրույնութեանը և գործնեցութեանը: Համագումարն իր ըն-
դունած բանաձեւում ասում էր. «Յերիտասարդութեան սոցիալիս-
տական միութեանը, սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեաններէ
և արհմիութեաններէ հետ միատեղ պիտի է աշխատի»:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

1912 թվին, Բաղելում (Շվեդիայի) կայացավ Յերիտասարդա-
կան Սոցիալիստական Ինտերնացիոնալի յերկրորդ կոնգրեսը: Այս
կոնգրեսը միայն քննարկեց հասունացող պատերազմի վտանգը և
կոչ արեց բոլոր յերկրներէ բանվոր յերիտասարդութեանը բոյկոտի

յենթարկել պատերազմը, ինչպես այդ արել եր դրանից քիչ առաջ
գումարված Յերկրորդ ինտերնացիոնալի կոնգրեսը:

ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՅՔՈՒՄ

1914 թվի իմպերիալիստական պատերազմի սկզբին սոցիալիս-
տական յերիտասարդական կադմակերպությունները վերջ մասը
դավաճանեց պրոլետարիատին և սոցիալ ռեֆորմիզմի ճանապարհ-
հով կանգնեց «Հայրենիքի պաշտպանութեան» տեսակետի վրա: Սո-
ցիալ-ռեֆորմիզմի ճահիճը գլորվեց և Յերիտասարդական ինտեր-
նացիոնալի միջադպարին բյուրոյի քարտուղար Դաննեբերգը: Նույն-
իսկ յերիտասարդական սոցիալիստական ամենաուժեղ կադմակեր-
պությունը՝ գերմանական կադմակերպությունը, — վերջ պատե-
րազմի նախորդակին ունեւ 100.000-ից ավելի անդամներ, — յերկար
ժամանակ գերմանական սոցիալ-դեմոկրատական կադմակերպու-
թեան «խնամակալութեան» տակ մնալով՝ կորցրել եր իր հեղափո-
խական դեմքը: Պատերազմի ժամանակ նա դավաճանելով միջադ-
պարին բանվոր յերիտասարդութեանը, կամաւորական իմբեր ու-
ղարկեց Վիլհելմի իմպերիալիստական բանակը՝ «գերմանական
հայրենիքը պաշտպանելու» համար:

ԻՏԱԼԻԱՅՈՒՄ

Զնայած այս բոլորին, յերիտասարդական սոցիալիստական
կադմակերպություններն իրենց ամբողջութեան մեջ չդաւանանցին
պրոլետարական հեղափոխական շարժմանը: Իմպերիալիստական
պատերազմի սկզբից, և դրանից եւ առաջ, Իտալիայի «սոցիալիս-
տական յերիտասարդութեան» ուժեղ պայքար եր տանում իմպե-
րալիստական պատերազմի դեմ: Միութեան կենտկամը կադմակեր-
պի, բանակի մեջ սկսեց հակամիլիտարիստական աշխատանք տանել
բացատրելով պատերազմի իմպերիալիստական բնույթը, և կոչ ա-
րեւտասարդութեան կադմակերպութեան կենտկամը ուժեղ հալածանք-
քի յենթարկվեց և դեկաւարներին մեծ մասն սպանվեց կառավարու-
թեան կողմից:

ՇՎԵՏԱՐԻԱՅՈՒՄ

Ինչպես Իտալիայում, նույնպես և Շվեցարիայում յերիտասար-
դական սոցիալիստական կադմակերպությունն ուժեղ պայքար եր

տանում իմպերիալիստական պատերազմի, սոցիալ-չովինիզմի և
ուղորտունիզմի դեմ: Նա մեծ դեր խաղաց հենց պատերազմի ժամա-
նակ յերիտասարդական կադմակերպութ. միջադպարին կապը վե-
րականգնելու գործում: Այդ բանին ի հարկե մեծապես նպաստեց
վեջ աշխատանք Շվեցարիայի պատերազմող յերկիր չլինելը (չեզոք),
ինչքան այնտեղ ապրող ուս հեղափոխականների աշխատանքը: Լե-
նինը պատերազմի ընթացքում գտնվելով Շվեցարիայում, անսահ-
ման ուժ եր վատնում, բանվորներին բացատրելու, վեր տեղի ու-
նեցող պատերազմը՝ դա իմպերիալիստական պատերազմ և և, վերջ
դեմ պայքարի յեր հրավիրում նրանց:

ՄՅՈՒՍ ՅԵՐԿՐԵՆԵՐՈՒՄ

Ֆրանսիայում և Ավստրիայում, հենց պատերազմի սկզբից սո-
ցիալիստական յերիտասարդութեան կադմակերպությունները դա-
վաճանեցին միջադպարին բանվոր յերիտասարդութեանը, յենթարկ-
վելով Յերկրորդ ինտերնացիոնալի, տեղական սոցիալ-չովինիս-
տների ազդեցութեանը: Սակայն կարճ ժամանակից հետո ուղղելով
իրենց ոխալը՝ այդ յերկու կադմակերպություններն եւ կանգնեցին
ինտերնացիոնալիստական հողի վրա, պայքարեցին պատերազմի
դեմ:

Ամերիկայում, Ֆինլանդիայում, Իսպանիայում, Շվեդիայում,
Նորվեգիայում, Դանիայում յերիտասարդական սոցիալիստական
կադմակերպությունները կոչում եյին սոցիալ իմպերիալիզմի և
բանվորական շարժման ամենավտանգավոր թշնամու սոց. — ուղորտու-
նիզմի դեմ: Մանավանդ պատերազմի ընթացքում, այս կադմակեր-
պությունները ցուցաբերեցին ակտիւություն և հեղափոխական
մարտական վորոշ գործունեւութեան, դուրս գալով դավաճան սոց.
դեմոկրատիկ. կուսակցութեանների «խնամակալութեանից»: Բայց
և այնպես, նրանց մոտ պակասում եր հեղափոխական, մարքսիս-
տական աշխարհայացք, հեղափոխական տակտիկայի պլան: Պա-
տերազմի և միլիտարիզմի դեմ մղվող պայքարում: Նրանք առա-
ջարկում եյին «ընդհանուր զինաթափութեան» պացիֆիստական
դժգոյն լուրսը, փոխանակ միջադպարին պրոլետարական յերի-
տասարդութեանը կոչ անելու քաղաքացիական պատերազմի համար,
մի բան, — վեր Լենինը դեռևս Շվեցարիայում գտնված ժամանակ
քննադատեց առանձին հողմածներով, Շվեցարիայում հրատարակ-
վող «Յերիտասարդական ինտերնացիոնալ» հեղափոխական ժուռ-
նալում:

Միայն հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության հրաշունչը նոր-
բանց տվեց նոր թափ և հեղափոխական սրբալիկա, կանգնեցնելով
այդ կազմակերպությունները հակամիլիտարիստական պայքարի,
քաղաքացիական պատերազմի հեղափոխական ճանապարհի վրա:

«ՍՊԱՐՏԱԿԸ» ԳԵՐՄԱՆԻԱՅՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐ- ԴԱԿԱՆ ՈՊՈԶԻՑԻԱՆ

Գերմանիայում յերիտասարդական սոցիալիստական ուղղիցիոն
հեղափոխական խմբակը, զոյուժյուն ունեւ դեռ ևս պատերազմեց
առաջ, բայց միայն պատերազմի ընթացքում նա ուժեղացավ, սկսեց
հակապատերազմական ուժեղ ազիտացիա տանել, մերկացնե-
լով յերիտասարդ սոցիալ-դավաճանների ու սոցիալ-դեմոկրատիա-
յի դավաճանական դեմքն ու արարքները: Այս ուղղիցիան սերտ
կապ եր պահպանում, հասակավոր բանվորների ընդհատակյա հե-
ղափոխական «Սպարտակ» կազմակերպության հետ, վորից հե-
տագայում ծնվեց գերմանական կոմկուլը:

Յերիտասարդական հեղափոխական խմբակները, իրենց դե-
կավարությունն ստանում էին «Սպարտակ»-ի ղեկավարներից՝
Կարլ Լիբկնեխտից և Ռոզա Լյուքսեմբուրգից:

Գերմանիայում այդ հեղափոխական ուղղիցիոն խմբակները
դեռ ևս 1916 թվի պատերազմի ընթացքում կոնֆերանս ունեցան
Յենայում, վորտեղ Կարլ Լիբկնեխտը ուժեղ յելուժ ունեցավ պա-
տերազմի և սոցիալ-դարձուրումի դեմ, ու ավելի սարացրեց կա-
պը հեղափոխական «Սպարտակի» և յերիտասարդական հեղափոխա-
կան ուղղիցիայի միջև: Այս կոնֆերանսում եր, վոր ուղղիցիոն յե-
րիտասարդական կազմակերպությունները միադան, վորից հե-
տագայում ծնունդ առավ գերմանական կոմսոմոլը:

ԲԵՌՆԻ ԿՈՆՖԵՐԱՆՍԸ

Պատերազմի ընթացքում՝ 1915 թվին, չիկեարական, իտալա-
րական և չիկեարական յերիտասարդական սոցիալիստական կազմա-
կերպություններն նախաձեռնությամբ, Շվեյցարիայի Բեռն քաղա-
քում հրավիրվեց յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակեր-
պությունների միջազգային կոնֆերանս: Այս կոնֆերանսին մաս
նակցում էին 10 յերկրներից պատգամավորներ: Ֆրանսիական,
գերմանական, ավստրիական կազմակերպությունների կենտրոն-

ները պատգամավորներ չէին ուղարկել: Միայն Գերմանիայից
յեկել էին կենտրոնից անջատված խմբակների պատգամավոր-
ները: Այս կոնֆերանսին չեր մասնակցում նաև յերիտասարդա-
կան ինտերնացիոնալի միջազգային բյուրոյի քարտուղար՝ Դան-
նե-Բերգը:

Պատերազմի ընթացքում և հետագայում, այս կոնֆերանսն
ունեցավ հեղափոխական կարեվոր դեր: Ամբողջ Յերիտասար-
դական ինտերնացիոնալի պատմության մեջ բացառիկ տեղ է գրա-
վում Բեռլինի կոնֆերանսը, իր քաղաքական դրույթներով: Այս
կոնֆերանսում խոսվում եր վոչ թե կուլտուրական, լուսավորա-
կան խնդիրների կամ ակոհողի դեմ տարվող պայքարի մասին,
այլ քննվում եր պատերազմի դեմ պայքարի կանկրետ խնդիրները:
Յերիտասարդույթյունը քաղաքականության մասնակից դարձավ և
զրոհի դուրս յեկավ սոցիալ-դարձուրումի դեմ: Սակայն և
այնպես կոնֆերանսում պայքիֆիստական իդեոլոգիան մեծ դեր
խաղաց և զվեարկության ժամանակ՝ 5-ի դեմ 9-ով անցավ պայքի-
ֆիստական բանաձևով:

Բեռնի կոնֆերանսում պատերազմի և պատանեկական կադ-
մակերպությունների խնդիրների մասին ընդունված բանաձևում
ի միջի այդոց ասված է... «Ներկա պատերազմը բոլոր յերկրների
կառավարող դասակարգերի իմպերիալիստական քաղաքականու-
թյան հետևանքն է...»: Կոնֆերանսը բուռն կերպով բողոքում է
այն փորձերի դեմ, վորոնք յերիտասարդույթյան սոցիալիստական
կազմակերպությունները ծառայեցնում են բուրժուական միլի-
տարիզմին և դրանով բանվոր յերիտասարդույթյան ուշադրու-
թյունը շեղում իր իսկական խնդրից՝ սոցիալիստական դաստիա-
րակությունից և կապիտալիստական շահագործման ու միլիտա-
րիզմի դեմ կռվելուց...»

Կոնֆերանսը միջազգային բանվոր յերիտասարդությանը բա-
ցատրելով պատերազմի իմպերիալիստական էլուժյունը, բանա-
ձևվի վերջում պահանջում եր «Լիալատար զինաթափություն»:
Թեև այս պայքիֆիստական լոզունդ եր, սակայն և այնպես, Բեռնի
միջազգային կոնֆերանսն իր բոլոր վորոշումներով մեծ դեր խա-
ղաց բանվոր յերիտասարդության հեղափոխական դաստիարա-
կության և պատերազմի դեմ մղվող պայքարում:

Նմանապես Բեռնի կոնֆերանսում եր, վոր վորոշվեց «Յերի-
տասարդական Միջազգային որ» (ՄՅՈՒԴ) սահմանել սեպտեմբր-

քին, վորպեսզի այդ ուրը յերկտասարդական հեղափոխական մե-
ջադպային բոլոր կազմակերպութիւնները բաղդի ցույց և մի-
տինդներ կազմակերպեն, լոյզունդ ունենալով—պայքար միլիտա-
րիզմի, ինչպես նաև սոցիալիզմի դավանանք-յան դեմ, հա-
նուն կամուրիզմի:

Բեռնի կոնֆերանսը, մի քայլ առաջ տարավ Յերիտասար-
դական Ինտերնացիոնալի աշխատանքները: Յերիտասարդական
Ինտերնացիոնալի Յիւրիստի գտնվող միջադպային քարտուղարու-
թիւնը Բեռնի կոնֆերանսի վորոշումով սկսեց հրատարակել «Կո-
մունիստական Ինտերնացիոնալ» ժուռնալը, վորը 11 համար լույս
տեսավ պատերազմի ընթացքում և մեծ դեր խաղաց հեղափոխա-
կան շարժումների մեջ: Դրան աշխատակցում էին Լենինը, Լիբ-
կնեխտը, Ռադեկը, Զինովիեվը և այլն: Պատերազմի ժամանակ,
յերիտասարդական Ինտերնացիոնալի քարտուղարութիւնը կազ-
մակերպեց և ղեկավարեց միջադպային յերիտասարդական հակա-
միլիտարիստական շարժումը, ՄՅՈՒԴ-ի տարեկարձներին կազ-
մակերպեց ուժեղ դեմոնստրացիաներ, պատերազմի ընթացքում
տանելով բանվոր դատակարգի ավանգարդի դերը:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՅԳԱՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՄ

Յերբ հասկալոր բանվորների սոցիալ-դեմոկրատական կազ-
մակերպութիւնները հանուն «հայրենիքի պաշտպանութեան» դա-
վաճանական դիրքաւորման՝ կապիտալիստների հետ ձեռք-ձեռքի
մասնակցում էին աշխատավորական սաստանքի համաշխարհա-
յին կոտորածին, յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակեր-
պութիւնների մեծամասնութիւնը թուրքովին ազատագրված ու-
ղիալ-դեմոկրատական ղեկավարների «Ինամակալութիւնից», ու-
ժեղ պայքար ևր տանում նրանց դեմ, պայքարում ևր իմպերիա-
լիստական պատերազմի դեմ: «Յերիտասարդական կազմակեր-
պութիւնների այս առաջապահական դերի «պտճառն» այն
ևր, վոր յերիտասարդութիւնը չի անցել պատմական զարգացման
այն շրջանը, վոր «ձեռքերն» են անցել, վորով և տարբերվում են
«ձեռքերից». յերիտասարդութիւնը ստիպված և յեղել աշխատելու
վոչ թե կապիտալիզմի «խաղաղ», «նորմալ» դարգացման տարինե-
րում, վորոնք համաձայնողական քաղաքականութիւն են առա-
ջացում, այլ կապիտալիստական հասարակարգի ճշմարտի և

պատերազմի վորոշակալ տարիներին: Յերիտասարդութեանը
բառի լիակատար իմաստով «պատերազմի և հեղափոխութեան»
տարբերը ե»: (Միւրոշեվսկի):

Ահա ինչու հետպատերազմյան հեղափոխութիւններում աշխա-
տավոր յերիտասարդութիւնը կանգնել ևր բարեկազմերի վրա
և պայքարում ևր առաջին շարքերում:

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԸ

Ստիպան, համաշխարհային իմպերիալիստական պատերազ-
մին ունեցավ և այն հետեւանքը, վոր արագացրեց պրոլետարա-
կան հեղափոխական շարժման բախը և նրա բշուրեղացումը:
Իմպերիալիստական պատերազմը մեծապես ողնեց համաշխար-
հային սոցիալ-դեմոկրատական շարժման բշուրեղացմանը, ջո-
կելով իսկական հեղափոխական լենինիստներին՝ սոցիալ շովի-
նիստներին:

Իմպերիալիստական պատերազմի առաջ բերած սովի, կոտո-
րածի և քայքայվածութեան անմիջապես հետեւանքը յեղավ կա-
պիտալիզմի կրիզիսը: Այդ պայմաններում ծնվեց Հոկտեմբերյան
Հեղափոխութիւնը, ապա 1919 թ. սկզբներին՝ հունգարական,
գերմանական և ավելի ուշ բուլղարական հեղափոխութիւնները:
Այս հեղափոխութիւնների ամենահոռալի հենարանն ևր յերիտա-
սարդ պրոլետարիստը, վորը կովում և առաջավոր բարեկազմե-
րում:

1919 թվի սկզբներին, յերբ Յեւրոպայում հայտնի դարձավ
Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի հիմնադրումը սոցիալ-դեմո-
կրատական ձախ, իսկապես հեղափոխական կազմակերպութիւն-
ների մասնակցութեամբ, Իտալիայի, Շվեյցարիայի, Նորվեգիայի
և Շվեդիայի յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակերպու-
թիւններն առաջիններին էին, վոր հարեցին Կոմինտերնի ծրա-
դրին: Այս յերիտասարդական պրոլետարական կազմակերպու-
թիւններն էին, վոր հետագայում իրենց շարքերից Կոմինտերնին
տվեցին պրոպագանդիստների, բանվորական հեղափոխական շար-
ժման ղեկավարների ուժեղ կազմը:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼ

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը խոշոր աղբյուրություն էր դեպի Յեփրոսյան պրոլետարական շարժման վրա ընդհանրապես, յերիտասարդական շարժման վրա մասնավորապես, մի շարժում, վորն արդեն հեղափոխական վերելք էր ապրում:

Խոսելով Հոկտեմբերյան հեղափոխության մասին, միջազգային յերիտասարդական սոցիալիստական շարժման ղեկավարներից ընկ. Մյունցենբերգը 1917 թվին «Յերիտասարդական ինտերնացիոնալ» ժուրնալում գրում էր՝ «Յերիտասարդությունը յերիտասարդական ժամանակ, նրա մղած պրոպագանդան, նրա գործունեությունը, նրա տված գոհերը, այս բոլորն իրավունք են տալիս սոցիալիստ յերիտասարդությանը՝ իրեն հարազատ և իր սրտին մոտիկ զգալու ուսական հեղափոխությունն ու վոգելորվելու նրանով»:

Յերիտասարդության հեղափոխական պայքարը միջազգային յերիտասարդական հեղափոխական շտաբի կարիք էր դրում: Անհրաժեշտություն էր զգացվում մի նոր, իսկապես հեղափոխական, յերիտասարդական ինտերնացիոնալի: Յեվ ահա, 1915 թվին, Բեռնի (Շվեյցարիա) կոնֆերանսում ընտրված յերիտասարդական սոցիալիստական կազմակերպությունների միջազգային բյուրոն մի կողմից, ՌԿՅԵՄ-ի կենտկոմը մյուս կողմից, իրարից անջատ կոնգրեսներ են ուղղում հրավիրել: Առաջինը կոնգրեսի վայր է նշանակում Շվեյցարիայի Բազել քաղաքը, յերկրորդը՝ Մոսկվան: Այս անջատ կոնգրեսները դեռևս տեղի չունեցած, յերկու կողմերը համաձայնվում են միացյալ կոնգրես ունենալ, վորի վայր են նշանակում Բուդապեշտը (Հունգարիայի մայրաքաղաք), սակայն Հունգարիայի խորհրդային հանրապետության (Ավստրիայի մայրաքաղաք), վորտեղ պետք է կայանար 1909 թ. սեպտեմբեր 25-ին. բայց վորովհետև մի շարք յերկրներից պատգամավորներ չէին յեկել, կոնգրեսը հետաձգվում է և տեղի յե ունենում միայն խորհրդակցություն, ընտրվում է ժամանակավոր կոմիտե, վորի կազմի մեջ մտնում են միջազգային բյուրոյի յերկու անդամներ, (Մյունցենբերգ և Շվեյցեր), Ռուսաստանի ներկայացուցիչը (Շադկին), Գերմանիայիցը (Գեյլման), և Սկանդինավյան յերկրների ներկայացուցիչները: Ռուսական և գերմանական ներկայացուցիչներն անմիջապես իրենց հեղափո-

խական աղբյուրությունն են դործում ժամանակավոր կոմիտեյի վրա, վորն անցնում է հեղափոխական աշխատանքի, նախապատրաստելով ԿԻՄ-ի առաջին կոնգրեսը, վորը 1919 թվին նոյեմբերի 20-26-ին հրավիրվում է Բեռլինում՝ 14 յերկրների յերիտասարդական պրոլետարական ձախ կազմակերպությունների մասնակցությամբ:

Այս կոնգրեսի վորտեղները մեծ աղբյուրություն ունեցան համաշխարհային յերիտասարդական հեղափոխական շարժման վրա:

Կոնգրեսի հիմնական հարցերից մեկն էր Կոմիտեի տեղի գործը ընտրությունը, վորի նախադիմը մշակված էր ՌԿՅԵՄ-ի կողմից: Ծրագրերը հարց էր դնում պաշտպանել Կոմիտեի կազմակերպությունները և պրոլետարական յերիտասարդական լայն մասսաներին տալ հեղափոխական դաստիարակություն: Կենդրեսը միջազգային միավոր և ղեկավար շտաբ ճանաչեց «Յերիտասարդական Կոմունիստական ինտերնացիոնալին»: Այստեղ մահացու և վերջնական հարված տալով պացիֆիզմը և «ընդհանուր դեմոկրատիային» լուղունդը փոխարինվեց բանվոր դասակարգի դեմոկրատիայի, քաղաքացիական պատերազմի լուղունդով: Այստեղ էր, վոր պրոլետարական յերիտասարդական շարժումը խոշոր չափով կոնսուլիտացիայի յենթարկվեց՝ վորպես կոմունիստական յերիտասարդական շարժում, վորպես վոխերիմ թշնամի սոցիալ-պացիֆիզմի տակտիկային և իդեոլոգիային: Կոնգրեսը մի նոր շրջան բաց արեց միջազգային յերիտասարդական շարժման մեջ, իսկապես հեղափոխական կոմունիստական հունի մեջ դրեց այդ շարժումը: Համոզվելու համար դրանում, և ծանոթանալու համար ԿԻՄ-ի առաջին կոնգրեսի քաղաքական դրույթներին, բավական է կարդալ ԿԻՄ-ի Մանիֆեստը, վորը պատմության մեջ կմնա միջազգային կոմունիստական յերիտասարդության առաջին հեղափոխական փաստաթուղթը:

ԿԻՄ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

ԿԻՄ-ի առաջին կոնգրեսը, դա զուգադիպում է կազմակերպչական շրջանին: Այդ կոնգրեսը շատ «անշուք» էր: Նրան մասնակցում էին 14 յերկրների պատգամավորներ, վորոնք ներկայացնում էին մոտ 220.000 անդամներ, 1919—21 թվերի ընթացքում միայն փաստորեն ստեղծվում է յերիտասարդական կոմունիստական ինտերնացիոնալը: 1921 թվին ԿԻՄ-ն իր մեջ ընդգրկում էր

ԿԻՄ-ի անցած ուղին—2

43 յերկրները յերկտասարդական կազմակերպություններին՝ 800.000 անդամներով:

Այս շրջանը հանդիսացավ ԿԻՄ-ի սեկցիաների իդեոլոգիական ամբողջական կոմունիստական դաստիարակության շրջանը:

Յերկրորդ կոնգրեսից առաջ՝ 1919—20 թվերի կեսերում, տիրող հեղափոխական դրությունը՝ յեվրոպական յերկրներին ԿԻՄ-ի սեկցիաներին հնարավորություն տվեց ծավալուն աշխատանք առնելու ԿԻՄ-ը վերածելու համար համաշխարհային կազմակերպության: Դա մի շրջան էր բարեկադային կոլիների, կատաղի պայքարի, սոցիալ-դպրոտունիզմի դեմ: Այդ պայքարում կոմիտեում ու կոմունիստներն դաստիարակվում էին ԿԻՄ-ի սեկցիաները:

1919—20 թվի հեղափոխական դրությունն իր ազդեցությունն ունեցավ ամբողջ յերկտասարդական շարժման վրա: Գերմանական սոցիալիստական յերկտասարդական միությունների մեջ աչք-սեցին խմորումներ, աճեց ձախ թեվը, վորը հետագայում մտավ կոմունիստական յերկտասարդական շարժերը: Նույնը առավել կամ նվազ չափով տեղի ունեցավ նաև մյուս յերկրներում:

Գերմանական կոմսոմովը 20 թվին արդեն 30.000 անդամ ուներ: Նա պայքարում էր յերկտասարդական մասսաների նվաճման համար, պայքարում էր պրոլետարական հեղափոխության համար և հանդիսանում էր ԿԻՄ-ի լավագույն սեկցիան:

Չեխոսլովակիայում յերեք յերկտասարդական կազմակերպություններ, յերկար պայքարից հետո, 1921 թվի սկզբներին, մտադ ԿԻՄ-ի շարժերը:

Ֆրանսիայում կոմյերիտմիությունն ստեղծվեց և ամբողջով լրացավ շատ դժվարին պայմաններում՝ ցենսորիստների դեմ ուժեղ պայքարից հետո: Յենտրիստները, վորոնք մոտ կապ ունեյին բնորոշական միությունների հետ, ձախ ֆրազներով ուղղում էին վերականգնել Շատոլոգարդում ստեղծված յերկտասարդական ինտերնացիոնալը և այդ հակադրել ԿԻՄ-ին: Ուպրոտունիստական գեկավարության ու ցենտրիստների դեմ միտմ համառ պայքարից հետո հաղթանակեց կոմունիստական յերկտասարդական միությունը:

Իտալիայում կոմյերիտմիությունն ակտիվ պայքար տարավ ցենտրիստների ու ռեֆորմիստների դեմ՝ Կոմինտերնի վարչաշում-ների կենտրոնացման ուղիով: Նա ակտիվ պայքար տարավ մասսաների նվաճման համար, և կտրճ ժամանակամիջոցում իր շարժերն ընդգրկեց 50.000 հոգի: Իտալական կոմյերիտմիությունը

հանդիսացավ կոմկուսի լավագույն ուժականը՝ կոմունիստական հեղափոխական տակտիկայի կիրառման գործում:

Հարավ-Սլավիայում, Շվեդարիայում, Դանիայում, Շվեդիայում, Նարվեգիայում, Ֆինլանդիայում կոմունիստական յերկտասարդական կազմակերպություններն ուժեղ պայքար ծավալեցին սոցիալ-դպրոտունիզմի դեմ, և այսպիսով հանդիսացան յերեք յերկրների կոմունիստական կուսակցությունների լավագույն հենարանները: Այդ ժամանակամիջոցում ամբողջ Բալկաններում կազմվեցին կոմունիստական յերկտասարդական միություններ: 1919—20 թ. ԿԻՄ-ը խոշոր աշխատանք տարավ յերկտասարդական նվաճման համար, պայքարեց սոցիալ-դեմոկրատական տրադիցիաների և իդեոլոգիայի դեմ ու բանվոր յերկտասարդությունն առաջնորդեց քաղաքական պայքարի:

ԿԻՄ-Ի ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

1921 թվին Մոսկվայում կայացավ ԿԻՄ-ի յերկրորդ կոնգրեսը, վորն իր որակարգում ունեւ 1. հաշվի առնել համաշխարհային բանվորական շարժման դրությունը, 2. վորոշել միջազգային կոմունիստական շարժման մեջ կոմսոմովի անելիքը, 3. նշել կոմսոմովի մասնավոր խնդիրները:

ԿԻՄ-ի սեկցիաների առաջ հարց էր դրվում ամենուրեք համառ աշխատանքով իր շարժերը ներդրել բանվոր յերկտասարդության լայն մասսաներին, դեկավարել նրանց ամենուրեք տնտեսական պայքարը, ուժեղացնել լենինյան դաստիարակությունը ներքին մեջ:

Հետզհետե ԿԻՄ-ի կազմակերպությունների առաջ նոր խնդիրներ էին դրվում. այդ էր պահանջում քաղաքական նոր դրությունը: Նոր դրությունը բնորոշվում էր նրանով, վոր բուրժուազական ժամանակավորապես հաղթահարել էր իր ապրած կրիզիսը, իջնում էր հեղափոխական շարժումների ալիքը և այդ նոր դրությունը բանվոր դասակարգի առաջ դրեց ամենուրեք, համառ, համբերատար պայքար, աշխատավորական լայն մասսաներին կոմունիստական շարժման մեջ ներգրավելու համար:

Յերկրորդ կոնգրեսի հիմնական լուղունքն էր ՎՄԻՆԻՄԻՖ բանվոր յերկտասարդության մասսաներին:

Կոնգրեսը նոր դրությունից յեղելով, վորոշեց, վոր յերկտասարդական կոմունիստական կազմակերպությունները պետք է առանձին ուղարկություն դարձնեն յերկտասարդական խնդրի վրա,

քանի վրա արդեն բոլոր յերկրներում հիմնվել և ամրապնդվել են կոմկուսակցութիւնները, վերոնք կարող են ղեկավարել բանվոր դասակարգի ընդհ. քաղաքական պայքարը: Յերրորդ կոնգրեսն ընդգծեց կոմկուսներին և կոմյերիտմիութեաններին հատուկ խնդիրներ՝ բանվոր դասակարգի պայքարում, ինչպես նաև շէշտեց «միացյալ ճակատի» տակտիկայի անհրաժեշտութիւնը: Հետագայում այդ տակտիկայի կիրառման ընդլիմացան սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպութիւններին ղեկավարները: Բայց նրանց գլխի վրայով՝ կոմյերիտական կազմակերպութիւնները բանվորական ստորին խավերից սկսեցին իրագործել այդ տակտիկան:

Նույն ժամանակները դոմարվեց արմատյան 15 միութիւններ կոնֆերանս, վորն ուժեղ խիճան հանդիսացավ կոմունիստական յերիտասարդական շարժման զարգացման համար (քննիցին կոմինտերնի վորոշումները, հակամիլիտարիստական պայքարը, կազմակերպչական հարցեր և այլն): Ստեղծվեցին նոր միութիւններ: 1920 թվի վերջերին Սմերեկայի Միացյալ Նահանգներում, Բրազիլիայում ու Արգենտինայում կազմակերպվեցին ԿԻՄ-ական բջիջներ: Մերձավոր և հեռավոր Արեւելքում ուժեղացավ ԿԻՄ-ի ազդեցութիւնը: Միայն Ավստրիայում հհհհհհհ կազմակերպել կոմյերիտմիութեան քիչ թիւ շատ ուժեղ սեկցիա, վորովհետեւ այնտեղ ուժեղ եր ավստրիական «ձախ» սոցիալ-դեմոկրատիան և նրա ազդեցութիւնը յերիտասարդութեան վրա:

Թեև 21 թվին 43 աղգային միութիւններ կային ԿԻՄ-ի մեջ, սակայն բացի ՌԿԾԵՄ-ից, մյուս սեկցիաները քանակով շատ փոքր էին: Անհրաժեշտ եր միջազգային տնտեսական և քաղաքական նոր դրութեան, նոր պայմանների համաձայն փոխել կոմյերիտմիութիւններին աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները: Յերկրորդ կոնգրեսում այդ խնդիրը դրվեց իր ամբողջ սրութեամբ: ԿԻՄ-ի յերկրորդ կոնգրեսն իր գործունեութեան վորպես ծրագիր ընդունեց կոմինտերնի յերրորդ կոնգրեսի վորոշումները:

Նոր պայմաններում միութիւնն ամէլի ակտիվ պետք և դադար վեր քաղաքական խնդիրներով, դատնար բանվոր յերիտասարդական լայն մասսաների դասակարգային պայքարի ինքնուրույն զարոյց, վորն ուժեղ ղեկավարութիւն պետք և ստանար տեղական կոմունիստական կուսակցութիւններէ: Այդ մանրամասնորեն արտահայտված և ԿԻՄ-ի բանաձևով «կոմունիստական ինտերնացիոնալի և առանձին յերկրներում կոմկուսակցութիւններին ստեղծումով ու ամրացումով, կոմունիստական յերիտասար-

դական կազմակերպութիւններին դերը ընդհանուր պրոլետարական շարժման մեջ արմատապես փոփոխվում և: Պահպանելով իր նախկին տարիներում ձեռք բերված քաղաքական ակտիվութիւնը, վորն առանձնացնում և նրան սոցիալ-պատրիստական և յենարիստական յերիտասարդական կազմակերպութիւններէ, կոմսոմոլի կազմակերպութիւնը ներկայումս գնում և իր առաջ վորպես հիմնական խնդիր, նեղ, քաղաքականորեն պատրաստված ակտիվութիւլ ընկերներ ընդգրկող կազմակերպութիւնից դառնալ լայն մասսայական, կոմունիստորեն դաստիարակվող հարյուրհազարավոր և միլիոնավոր յերիտասարդ պրոլետարների կազմակերպութիւն»:

Միայն այդպիսով միութիւնը կարող եր վերածվել քաղաքամիլիտն կազմակերպութեան, կոմունիզմի դարոյցի յերիտասարդական միլիոնների համար:

Յերկրորդ կոնգրեսում վճռվեց նաև Միութեան կազմակերպչական վերահսուցումը, արտադրական բջիջների կազմակերպման հիման վրա: Առանձնահատուկ ուշադրութիւն դարձվեց նաև գյուղական կոմսոմոլի շարքերն ընդլայնելու, նրա պրոլետարական ղեկավարութիւնն ուժեղացնելու խնդիրների վրա: Այսպիսով, առաջին անգամ յերկրորդ կոնգրեսում միայն քննվեց գյուղում տարվելիք աշխատանքների հարցերը: Յերկրորդ կոնգրեսն քննարկեց նաև իմպերիալիզմի դեմ դադուլթներում և կիսադադուլթներում սկսված աղգային ադատադրական շարժումները. և դրանց կոմսոմոլին ցույց տալիք մասնակցութեան խընդիրները: Կոնգրեսն առանձին ուշադրութիւն դարձրեց բանվոր յերիտասարդութեան տնտեսական պայքարի հարցերի վրա, շէշտեց պրոֆմիութիւններում կոմունիստական յերիտասարդութեան աշխատանքի և դերի ծավալման անհրաժեշտութիւնը, վորոշում ընդունելով պրոֆմիութիւններում կազմակերպել հեղափոխական ֆրակցիաներ և ուժեղ պայքար ծավալել պրոֆմիութեանական ռեֆորմիզմի դեմ:

Յերկրորդ կոնգրեսն առաջին անգամ լրջորեն դադվեց արդունաբերութեան մեջ աշխատող աշակերտութեան դրութեան բարելավման, ուսանողների մեջ տարվելիք աշխատանքի, ուսանողներին՝ վորպես կուլտուրական ուժի ոգտագործման խնդիրներով, քննարկեց միջազգային պատանեկական շարժման դրութիւնը, նրանց՝ կրոնի և բուրժուական դարոյցի ազդեցութիւնից

ազատագրելու, պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի վաղուհի դաստիարակելու խնդիրները:

Կապիտալիստական պետութիւնները տենդադին սպառնալիքներ են, իմպերիալիստական նոր պատերազմի նախապատրաստումը՝ յերկրորդ կոնգրեսին նորից թերադրեց քննարկելու պատեհութիւն վստահի աճման խնդիրը՝ կապիտալիզմի հակամիլիտարիստական աշխատանքների ուժեղացման հետ:

ԿԻՄ-ի յերկրորդ կոնգրեսը սերտորեն ամրացրեց միջազգային կոմունիստական յերիտասարդական շարժման կապը համաշխարհային հեղափոխութեան շտաբ՝ կոմինտերնի հետ:

ԿԻՄ-Ի ՅԵՐՐՈՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

Յերրորդ կոնգրեսը կայացավ Մոսկվայում 22 թվի նոյեմբերին: Կոնգրեսը վճռականորեն վերոյեց կադմակերպչորեն անցնել ֆարքիկա-դործարանային բընջների սխառնին և ել ավելի ուժեղացնել հակամիլիտարիստական աշխատանքները:

Յերկրորդ կոնգրեսը, վորն իր աշխատանքներն սկսեց կապիտալի հարձակողական ուժեղացման պայմաններում, քննարկեց այն աշխատանքը, վոր յերկրորդ կոնգրեսի վերջման հիման վրա, նոր պայմաններում ծախարել էյին ԿԻՄ-ի շոկատները:

Յերրորդ կոնգրեսի առաջ ավելի սուր կերպով դրվեց ԿԻՄ-ի շարքերում մնացած «Ավանդարդիլդի» վերջնական ջախջախման խնդիրը: «Ավանդարդիլդի» նոր պայմաններում, յերբ արդեն համաշխարհային կուսակցութիւնները, դառնում եր շախաղանց վտանգավոր: «Ավանդարդիլդի» թխտում եր կոմունիստական կուսակցութիւնների ղեկավարութիւնը կոմսոմոլի վրա: Այդ յերբ կոմսոմիստական կուսակցութիւնների բացակայութեան ուղարմաներում՝ կոմունիստական յերիտասարդական միութիւններն առաջ էյին տանում վոչ միայն յերիտասարդութեան, այլ և ամբողջ բանվոր դասակարգի պայքարը կապիտալիզմի դեմ: «Ավանդարդիլդի» մնացորդների դեմ տարվող պայքարն ահադին վերադարձութիւնների տեղի տվեց: «Ավանդարդիլդի» առանձնապէս չէյին ուզում հրաժարվել դերմանական և իտալական կադմակերպութիւնները: Իսկ նոր պայմաններում՝ «Ավանդարդիլդի» արտադրութիւնները վոչ միայն թերադնոտարում էյին

կոմսոմիստական կուսակցութիւնների դերը, այլ և խոչընդոտներ էյին ստեղծում կոմունիստական յերիտասարդական միութիւնների ավելի լայն մասսայական կադմակերպութեան դառնալուն:

Յերկրորդ կոնգրեսը նշել եր անտեսական, պրոֆիտութեան կան աշխատանքների բնագավառում կոմյունիստիկութիւնների գործնութեան ուղիները: Յերրորդ կոնգրեսը դտավ, վոր կադմակերպութիւններն այդ ուղղութեամբ կամ վոչ մի աշխատանք չեն տարել, կամ շատ թույլ, աննկատելի դործ են կատարել: ԿԻՄ-ի 54 սեկցիաներից միայն 7-ում կար անտեսական, պրոֆիտութեան աշխատանքի մասնավոր բաժին: Պրոֆիտութիւններում կոմսոմոլի ֆրակցիաներ դոյութիւն չունէյին: Պրանսիական, դերմանական և մասնավորապէս իտալական կադմակերպութեանները թխտում էյին անտեսական-պրոֆիտութեան աշխատանքի կարելութիւնն ու այդ աշխատանքն անպատկաւարմոր էյին դտնում: Յերկար վիճարանութիւններից հետո միայն նրանք հրաժարվեցին իրենց սխալ տեսակետներից:

Այս ժամանակաշրջանում ԿԻՄ-ն առաջարկեց Սոցիալիստական Յերիտասարդական Ինտերնացիոնալին և Սոցիալիստ Յերիտասարդութեան 2½ Ինտերնացիոնալին՝ միասնաբար դուրս գալ պայքարի՝ ուժեղացող կապիտալիստական հարձակողականի դեմ: Ատկայն վերջիվերջո մերժվեց այդ առաջարկը: Այդ հանգամանքը ԿԻՄ-ն աշխատեց ուղտադործել կոմիներաններով, ժողովներով, մամուլով՝ սոցիալիստական յերիտասարդութեան ինտերնացիոնալի դալմանական դեմքը դիմակադերմ անելու համար:

Յերրորդ կոնգրեսի ժամանակաշրջանում արդեն Ֆաշիստական շարժումն սկսել եր ծախարվել: Իտալիայում, Բուլղարիայում և մի շարք այլ յերկրներում տիրապետում եր Ֆաշիստական ռեժիմը: ԿԻՄ-ի կոնգրեսին նախորդող կոմինտերնի չորրորդ կոնգրեսը միջազգային այս նոր պայմաններից յեղնելով՝ ստրատեգիական նոր գիծ և նոր խնդիրներ եր դրել կոմունիստական կուսակցութիւնների առաջ: Այդ խնդիրները դրվում էյին և ԿԻՄ-ի առաջ: Դրանք կայանում էյին հետևյալում՝

1. Համադործակցել կոմկուսակցութեան՝ ֆաշիստական հարձակողականին հարված տալու համար:

2. Ուժեղացնել պայքարը ընդդեմ պատերազմի ուճող վտանգի և ընդդեմ սպեցիֆիստական իլյուզիաների:

3. Կերանել միացյալ ֆրոնտի տալիսին:

4. Բարձրացնել տնտեսական և լուսավորական աշխատանքը կոմսոմոլում:

5. Համախորհրդակցել կոմիտեներին հետ, կենսագործելու համար կոմիտեներին չորրորդ կոնգրեսի վերջումները մի շարք կուսակցությունների մեջ, վերոնց շարքերում կային այդ վերջ-չումների հետ համաձայնվող խմբակներ և հասանքներ:

6. Միջազգային կոմունիստական յերիտասարդական շարժումը վերածել համաշխարհային կոմսոմոլի միացյալ կազմակերպության:

ԿիՄ-ի յերրորդ կոնգրեսի վերջումները՝ յերկրորդ կոնգրեսի վերջումների ալիքի կոնկրետացումն ու զարգացումն էյին, համաձայն միջազգային նոր դրուկյան: Յերրորդ կոնգրեսը հիմնական խնդիր դրեց. —կոմսոմոլը պետք է վերածվի բանվոր յերիտասարդային մասնակցական կազմակերպության:

Միջազգային յերիտասարդության շարժման պատմության մեջ առաջին անգամ ԿիՄ-ի յերրորդ կոնգրեսն էր, վոր մշակեց բանվոր յերիտասարդության տնտեսական պահանջները միջազգային իսկական ծրագիրը: Կոնգրեսն առանձին ուշադրություն նվիրեց պրոլետարական յերիտասարդական սպորտական կազմակերպությունների և միջազգային պատանեկական շարժման խնդիրներին:

ԿիՄ-ի ԶՈՐՐՈՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

ԿիՄ-ի յերրորդ կոնգրեսից մինչև չորրորդ կոնգրեսը (1922-1924 թիվ) անցած 18 ամսվա ժամանակամիջոցը միջազգային հեղափոխական շարժման զարգացման տեսակետից արտակարգ զարթուրություն ունեցող մի ետապ էր: Այս ժամանակամիջոցում տեղի ունեցան նշանակալից անցքեր (Գերմանիայում, Բուլղարիայում, Լեհաստանում): Զորրորդ կոնգրեսը կոմսոմոլի մասնաշաղկան աշխատանքների արդյունքները դառն անբավարար, աշխատանքի վերակառուցումն արտադրական բլիշների հիմունքով՝ չկատարված: Կոնգրեսը նչեց նույնպես վոր քաղաքական, տնտեսական, պրոֆեսիոնալ և հակամիլիտարիստական աշխատանքներն անբավարար են տարվել: Սակայն այս թերությունների կողքին ԿիՄ-ն ունեցել էր աչքի ընկնող նվաճումներ: Նա պայքարել էր կոմիտեների դծի համար, պայքարել էր բարեկադների վրա, կոմունիստական յերիտասարդական բանակները միաձույլ համա-

խմբել էր կոմիտեներին դրոշի շուրջը: Կազմակերպվել էյին ԿիՄ-ի նոր սեկցիաներ:

Այս ժամանակաշրջանում կուսակցության մեջ առաջացած թեքումների դեմ ակտիվ պայքար էր տարել Շվեդիայի, Լեհաստանի, Չեխոսլովակիայի, Գերմանիայի և Բուլղարիայի կոմսոմոլը: Նույն շրջանում ՌիկթենՄ-ն ու ԿիՄ-ը ակտիվ պայքար էյին ծավալել Տրոցկիզմի դեմ:

Միլիտարիզմի դեմ պայքարի, յերիտասարդության հակամիլիտարիստական դաստիարակության գործում ԿիՄ-ի սեկցիաներից առանձնապես Ֆրանսիական, գերմանական սեկցիաները խոչոր աշխատանք էյին տանում: Ֆրանսիական և գերմանական կոմսոմոլը Ռուրի ոկուպացիոն բանակի մեջ քայքայել ու աշխատանք էր տանում: Պատերազմի վտանգի դեմ անցկացվեց պրոպագանդի շտաբ, վորը յերիտասարդական մասնաներին մոթիվացեայի յենթարկեց պատերազմի սպառնալիքի դեմ:

ԿիՄ-ի յերրորդ կոնգրեսն իր սեկցիաների առաջ խնդիր էր դրել լայնորեն զբաղվել բանվոր յերիտասարդության տնտեսական խնդիրներով՝ ակտիվ աշխատանք ծավալելով պրոֆսիությունների մեջ: Սակայն, չնորհվ ունեցելայի ութնդարձման և դեպի այդ աշխատանքները դեռևս դոյություն ունեցող հին, թերադնահատման արամադրություններին, աշխատանքները թույլ էյին ընթացել: Բանվոր յերիտասարդության կոնկրետ պահանջները չուրջ պայքար չէր տարվել: Սեկցիաները բավարարվել էյին միայն այդ ուղղությամբ բնդհանուր աղիտացիոն և պրոպագանդիստական աշխատանքով: Բանվոր յերիտասարդության տնտեսական շահերի պաշտպանության, տնտեսական, պրոֆսիոնական աշխատանքների ուղղությամբ ընչ թե չատ կոնկրետ պայքար էր տարել միայն Ֆրանսիական և անգլիական կոմսոմոլը:

Սակայն շնայած աշխատանքի այս թույլ կողմերին, հակառակ սպիտակ տերրորի սաստկանալուն ու սեկցիայի ութնդ հարձակողականին, ինչպես նաև մի քանի սեկցիաների (Իտալական, Բուլղարական) ընդհատակյա աշխատանքի անցնելուն, ԿիՄ-ը ձեռք էր գրավել քանակական և վորակական զգալի նվաճումներ: Գերմանական կոմսոմոլը ԿիՄ-ի յերրորդ կոնգրեսից մինչև չորրորդ կոնգրեսն ընկած ժամանակամիջոցում 20.000-ից բարձրացել էր 40.000-ի: Ֆրանսիականը՝ 4000-ից 7000-ի, իտալականը՝ 2000-ից 4500-ի, անգլիականը՝ 600-ից 1500-ի, չեխոսլովականը՝ 8000-ից 13.500-ի, ամերիկյանը՝ (ՀԱՄՆ) 2000-ից 5000-ի և այլն: Յեր-

բորդ կոնդրերից հետո կանադայում, Բուլղարիայում և Չեխոսլովակիայում կազմակերպվել էյին նոր սեկցիաները։ Չորրորդ կոնդրերը կազմակերպություններին առաջ խնդիր դրեց իսկապես դառնալ մասնաձևային— յերիտասարդական—հեղափոխական կազմակերպություն, սրաշաղկապել բանվոր յերիտասարդության ամենորշա շահերը միապալ Ֆրոնտի տակադիկայի հիման վրա։ Կոնդրերը ուղիներ ցույց տվեց կոմունիստական յերիտասարդական շարժման բուլշևիզացիայի համար։ Կոնդրերը սուր կերպով դրեց կոմսոմոլի՝ պրոֆմիթյունների մեջ տարած աշխատանքներում վճռական բեկում մացնելու, պրոֆմիթյուններում յերիտասարդական Ֆրոնտիաներ կազմակերպելու խնդիրները, վրոնք պետք է աշխատեցին կուսակցական Ֆրոնտիաների հետ ամենասերտ կապ պահպանելով։

Չորրորդ կոնդրերը կրկին քննարկեց միության կազմակերպչական վերակառուցման (ձևափոխության արտադրական բլիշներ) և դադարական աշխատանքների խնդիրները, սեկցիաներին առաջադրեց ուժեղացնել պայքարը գյուղում՝ բառարկաբանություն յերիտասարդության նվաճման համար, նշեց այդ աշխատանքում քաղաքի կոմսոմոլի ուղևորության անհրաժեշտությունը դադարական կազմակերպություններին։

Պատերազմի վտանգի անընդհատ աճման պայմաններում կոնդրերը բացառիկ ուշադրություն նվիրեց նաև հակամիլիտարիստական պայքարի խնդիրներին վրա, ամենի կոնկրետացրեց ԿԻՄ-ի սեկցիաներին առաջ դրվող հակամիլիտարիստական հարցերը, իմպերիալիստական պատերազմը քաղաքացիական կոնֆլիկտներ վերածելու խնդիրները։ Այդ առթիվ կոնդրերի կայացրած վորոշումներին մեջ առված է՝ «Մտական ժամանակներում ԿԻՄ-ը և կոմունիստական յերիտասարդական միությունները պետք է լայն ուշադրություն նվիրեն միլիտարիզմի դեմ սկզբունքային դիրքավորումը, հիմնական և կոնկրետ կերպով մշակելու համար, ուժեղացնեն պայքարը պատերազմի վտանգի դեմ ու միջոցներ ձևաք առնեն միության մեջ և միությունից դուրս ամենի լայնորեն մասնաշաղկապանցելու այդ հիմնական խնդիրները։ Նրանք պետք է նշանեն առաջ տանելու պայքարը բուրժուական միլիտարիզմի և նոր իմպերիալիստական պատերազմի վտանգի դեմ, դարձնելով այդ՝ միությունների մասնաշաղկապ կազմակերպություն դառնալու համար տարված քնդհանուր գործունեության մի մասը։ Բացի այդ, ԿԻՄ-ը և կոմունիստական յերիտասարդական միություններն ամենի շատ ուշադրություն պետք է նվիրեն, քան մինչև այժմ, ստեղծելու համար

դինափոխական բլիշներ։ Այս խնդիրը մոտակա ժամանակներին համար կանգնած է վորպես հիմնական խնդիր, բուրժ միությունների առաջ։

Չորրորդ կոնդրերը նույնպես խնդիր դրեց առափել ևս ուշադիր լինելու սպորտային շարժման խնդիրներին, սպորտաբանական սպորտային կազմակերպությունների մեջ ստեղծել կոմյունիստական Ֆրոնտիաներ և հետզհետե ուժեղացնել կարմիր Սպորտիստների դերերը։

Կոմսոմոլի ղեկավարության տակ— բանվոր յերիտասարդության մեծամասնության նվաճման խոչնդոտում էյին ԿԻՄ-ի գաղափարաբան թշնամիները, սոցիալ դեմոկրատիան, Փաշիստական և կոմունիստական յերիտասարդական կազմակերպությունները, մանափանդ վերջինները, վրոնք միլիտանավոր յերիտասարդություն առնելին իրենց շարքերում։ 1925 թվին, կաթոլիկական Ֆերիտատարդական Ինտերնացիոնալն իր շարքերումն ուներ յերկուս և կես միլիոնից ավելի յերիտասարդություն, վորից 1.400.000-ը միայն Գերմանիայում, 515.000-ը Իտալիայում, 180.000-ը Չեխոսլովակիայում, 170.000-ը Ֆրանսիայում։ Նույնպես բախական ուժեղ կազմակերպություններ ունեյին սոցիալիստական յերիտասարդական միությունները, Փաշիստները։ Կոնդրերը պահանջեց այդ կազմակերպությունների դեմ ուժեղացնել դրոհը և դրանց քայքայման հիման վրա ԿԻՄ-ը դարձնել իսկական մասնաշաղկապ կազմակերպություն։

Կոնդրերը զբաղվեց նաև դադարական և կիսադադարական յերկրներում կոմսոմոլի աշխատանքի հարցերով և կոնկրետ ուղիներ նշեց այդ աշխատանքների համար։

Չորրորդ կոնդրերը մի անգամ ևս շեշտեց ԿԻՄ-ի սեկցիաներում լինիլյան դաստիարակությունն ուժեղացնելու և բանվոր յերիտասարդության մասնաների նվաճմանն ամենի լայն Ֆրոնտով մոտենալու անհրաժեշտությունը։

Չորրորդ կոնդրերը հատուկ նշանակություն ունեցավ ԿԻՄ-ի պատմության մեջ։ Նա սոցիալ դեմոկրատիայի դեմ դաժան պայքարի կոնդրեսն էր, միության և կուսակցության ներսում յերաժեթեումների դեմ անողոք պայքարի կոնդրես։ ԿԻՄ-ը Կոմինտերի լավագույն ոգնականը հանդիսացավ այս ժամանակամիջոցում անջնջելի դեմ մղված պայքարում, վրոնք դերադնահատում էյին բուրժուազիայի ուժերը և թերադնահատում հեղափոխության ու-

ժեքը: Այս շրջանում ԿԻՄ-ն անհաշտ պայքար տարազ նաև ուլ-
տրա-ձախերի դեմ՝ Կոմիտեների գլխավոր դժի համար:

ԿԻՄ-ի ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ 5-ՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍԸ

ԿԻՄ-ի 4-րդ կոնգրեսից մինչև 5-րդ կոնգրեսն անցավ 4 տա-
րի. այդ ժամանակամիջոցում տեղի ունեցան պատմական, դասա-
կարգային վիթխարի մարտեր ու պրոլետարական հեղափոխու-
թյուններ: Միաժամանակ՝ այս շրջանը բնորոշում է, վորպես կա-
պիտալիզմի հակասությունների զարգացման շրջան: 1924-28 թը-
վերին, 4-րդ կոնգրեսից մինչև 5-րդ կոնգրեսը, տեղի ունեցավ
անգլիական հանքագործների հակա գործադուլը (1926 թ.), Չի-
նաստանի հակաիմպերիալիստական պայքարը՝ Կանտոնի կոմու-
նան: Այս ժամանակաշրջանում տեղի ունեցավ Վիենայի բանվոր-
ների հերոսական ապստամբությունը՝ Փաշիվի դեմ, Նույնպես
և մի շարք խոշոր ապստամբություններ գաղութային և կիսագա-
ղութային յերկրներում (Մորոկկո, Սիրիա և այլն):

Մյուս կողմից այդ շարժումների պատմությունը և սոցիալիս-
տական շինարարության դժվարություններն ոգտադործվեցին
ժանր-բուրժուական տարրերի կողմից կուսակցության ներսում,
Համկոմիկուսի և Կոմինտերնի քաղաքական դժի դեմ հարձակվելու
համար: Սակայն այդ պայքարում Տրոցկիզմը ջախջախիչ հա-
վածներ ստացավ:

Սյուպիսի բնորոշ պայմանների ֆոնի վրա յե ընթացել ԿԻՄ-ի
աշխատանքն ու պայքարը 4-րդ կոնգրեսից մինչև համաշխարհա-
յին 5-րդ կոնգրեսը:

Միջազգային պրոլետարիատի դասակարգային այդ բոլոր
մարտերին ԿԻՄ-ն ակտիվ մասնակցություն է ունեցել: Նա պայ-
քի փողոցներում, նա ակտիվ մասնակցել է անգլիական հանքա-
գործների մեծ գործադուլին, նա ուժեղ հակամիլիտարիստական
պայքար է ծավալել՝ ընդդեմ նոր իմպերիալիստական պատերազ-
մի, ընդդեմ գաղութային թալանի: Նա պայքարել է Մարոկկո-
յում և Սիրիայում իմպերիալիզմի կողմից կատարված վտանգու-
թյունների դեմ:

ԿԻՄ-ի առանձնապես ֆրանսիական սեկցիան այդ հակաիմպե-
րիալիստական պայքարում ձեռք է բերել խոշոր նվաճումներ: Նրա
բանակում տարած աշխատանքի շնորհիվ ռիֆերի (Մարոկկո-Աֆ-

րիկա) դեմ պատերազմելու ուղարկված զորքերը հաճախ հրաժար-
վում էյին պաշարել ապստամբների դեմ: Նրա աշխատանքի շնոր-
հիվ Ռուսում յեղադրանում էյին ֆրանսիական և դերմանական
ղինվորները:

ԿԻՄ-ի համար խոշորագույն նվաճումներից մեկն էր չինական
կոմսոմոլը, վորը բաղմահաղար կազմակերպություն դառավ և
կուլմեց չինական հեղափոխության բոցերի մեջ:

Սակայն այս բոլոր նվաճումների զուգընթաց կոնգրեսը նորից
նշեց, վոր ԿԻՄ-ի սեկցիաները դեռևս հեռու յեն ԿԻՄ-ի 2-րդ կոն-
գրեսի մարտական առաջադրանքը կատարելուց՝ կոմյերիստիս-
տներ մասսայական կազմակերպություն դարձնելու մասին, վո-
րովհետե ԿԻՄ-ի սեկցիաներն դեռևս չեն սովորել և իրենց ամենոր-
յա աշխատանքի մեթոդ չեն դարձրել պայքարել բանվոր յերիտա-
սարգություն առույա տնտեսական պահանջների համար, մի պայ-
քար, վորը պետք էր վոչ միայն առաջ տանել, այլև հմտորեն չաղ-
կապել կոմունիստական շարժման ընդհանուր խնդիրների հետ:
ԿԻՄ-ի սեկցիաները դեռևս իրենց աշխատանքներում չեյին կարո-
ղացել ապահովել այն վճռական շրջադարձը, վորն անհրաժեշտ էր
մասսայական կազմակերպություն դառնալու համար:

Կոնգրեսը նշեց, վոր սեկցիաների քաղաքական ակտիվություն-
նը դեռևս անբավարար է, վոր դեռևս չատ թույլ աշխատանք է
տարվում պրոֆիուլեկնական և սոցիոտային կազմակեր-
պությունների մեջ, վոր միությունները չեն վերակառուցել
իրենց աշխատանքները, չեն ոգտադործում «ոթանդակ լը-
իրենց աշխատանքները, չեն կազմակերպում յերկրյան
ծակները»: Նրանց աշխատանքի պրակտիկայում յերկրյան
մեջ գալիս սոցիալ-դեմոկրատական ձեվերի մնացորդներ, վո-
րոնք արդեւակում են մասսայական-բայլչեվիկյան աշխատանքը:

ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսը նշեց ինքնաքննադատության անբավա-
րար, չափազանց թույլ ծավալումն արտասահմանյան սեկցիանե-
րում, վորը գլխավոր խոչնդոտներից մեկն է հանդիսանում ԿԻՄ-ի
սեկցիաների քաղաքական ակտիվության բարձրացման:

Ինչպես ԿԻՄ-ի մյուս կոնգրեսների նույնպես և 5-րդ կոնգ-
րեսի քննած առանցքային խնդիրներից էր հակամիլիտարիստա-
կան աշխատանքի դրվածքը և կոմյերիստիստիկյան նվաճումներն
ու դեֆեկտներն այդ կարեւորագույն բնադավառում: Կոնգրեսն
առաջարկեց հակամիլիտարիստական աշխատանքի նոր խնդիրներ
և նոր մեթոդներ: Խնդիր դրվեց ուժեղացնել աշխատանքը
պրակտիկաների և զինվորների մեջ, նրանց՝ մասնակի պահանջներ

Համար պայքարի հանելով, ուժեղացնել հեղափոխական պրոպագանդայի ուղղման արդյունաբերության բանվորների մեջ: Կոնդրենի ընդգծեց այն հանդամանքը, վոր անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվորի վաստերով ցույց տալ, վոր ահիտու-սանքի յե նոր խմբերալիստական պատերազմը: Այդ պատերազմ-մբն արդեն չի համար վոչ թե պատիվ ընդդիմադրություն պետք է կազմակերպել, վոչ թե սոցիալ-դեմոկրատական «պայքարի» համար յոգուններով պետք է պայքարել սպառնացող և անխուսափելի պարտերազմի վտանգի դեմ՝ այլ անհրաժեշտ է մերկացնել սո-ցիալ-դավաճանների պայքարի փրատական քարոզների կեղծությունը, աշխատանքի մատաներին նախապատրաստել, «հայրենի» բուրժու-թյան և խմբերալիստական պատերազմը քաղաքացիական կռիվի վերածելու համար:

5-րդ կոնդրենի դադութային խնդրին բացառիկ կարեւորու-թյուն տալով, առաջին անգամ ղեկուցում լսեց դադութային հարցի և ԿԻՄ-ի սեկցիաների աշխատանքների մասին դադութներում: Գա-դութային հարցն այս ժամանակաշրջանում չափազանց արդի էր, վորովհետեւ յեկրոտական, ամերիկյան և ճապոնական կապիտա-լիզմի դարգացումը, նրանց համար նոր շուկաների անհրաժեշտու-թանաժան խնդիրը՝ սրելով կապիտալիստական հակամարտություն-ները:

Կոնդրենի նշեց, վոր ԿԻՄ-ն խոչըր նվաճումներ է ձեռք բերել դադութներում: Այդ չորս տարում ամել և ամրացել է չինական կոմսոմոլը, ԿԻՄ-ը սեկցիաներ է կազմակերպել Սիրիայում, Կո-յում և այլ դադութային ու կիսադադութային յերկրներում: Ազ-դութային-ապատաղրական հեղափոխական շարժումների աճումը դա-դութներում և կիսադադութներում, ինչպես նաեւ դադութային բանվոր յերիտասարդության շահադրժման ուժեղացման հետե-վանքով դասակարգային պայքարի սրումն աշխատանքի յայն հե-ռանկարներ և բաց անում կամունիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների դործունեության համար: Կոնդրենի ա-ռանձնապես կանգ առավ Հնդկաստանի ազգային ազատագրական շարժման վրա, մշակեց այն մարտական, կոնկրետ ծրագրերը, վո-րով այսօր պայքարում են դադութային և կիսադադութային յեր-

կրներին կամունիստական յերիտասարդական կազմակերպություն-ները՝ հեղափոխական նոր պայքաններում:

Կոնդրենիում առանձին աշխուժությամբ քննարկեցին յերիտա-սարդական կամունիստական շարժման խնդիրները: Սոբհրդային Միության՝ պրոլետարական ղեկառուութային միակ յերկրում: 4-րդ կոնդրենի մինչև 5-րդ կոնդրենի ԽՍՀՄ-ի կոմսոմոլը վոչ միայն քանակապես վիթխարի չափով ամել էր, այլ և քարճապել էր նրա դերն ու կշիռը՝ քայքայված յերկրի վերականգնման, ու-ցիալիզմի կառուցման համար մղվող պայքարում: Համ. ԼԳՈՅՄ-ը՝ Համկոմկուսի ամալիկական ղեկավարությամբ խոչըր նվաճումներ էր ձեռք բերել նաեւ բանվորադուրապիական յերիտասարդության կամունիստական դաստիարակության դործում:

5-րդ կոնդրենի տվել յայնորեն դրադիկ յանվոր յերիտա-սարդության իրավաստեական շահերի պաշտպանության և պրոֆիտիանալ դաստիարակության՝ խնդիրներով: Կոնդրենի նշեց պրոֆիտիանական աշխատանքներում ԿԻՄ-ի սեկցիաների կոն-կրեա խնդիրները, վորոնք կայանում են հետեւյալում:—

1) Անկազմակերպ յերիտասարդությունը կազմակերպել պրոֆ-միության ներսում:

2) Պրոֆիտիանական աշխատանքների ծանրությունը տե-ղափոխել ձեռնարկությունները:

3) Կազմակերպել յերիտասարդական ուղղիցիոն շարժում ու-Փորձառական պրոֆիտությունների մեջ:

4) Կամունիստական յերիտասարդական կազմակերպություն-ների անդամներին 100 տոկոսով ներգրավել պրոֆիտություններ մեջ և ծավալել պրոֆիտութնական աշխատանք:

5) Միանալ ֆրակցիաների մեջ և

6) Կազմակերպել յերիտասարդական սեկցիաներ կամ կոմի-սիաներ պրոֆիտությունների մեջ:

Համաշխարհային կոնդրենի յուրջ ուշադրություն դարճեց և ծրագրի մշակեց ԿԻՄ-ի աշխատանքների մասին դուրդում, ապառ-կազմակերպություններում, միջազգային պատանեկական շարժ-ման ղեկավարության դործում, ինչպես նաեւ բուրժուական և սո-ցիալիստական յերիտասարդական հակառակդրների դեմ մղվող պայքարում:

ԿԻՄ-ի վերջին, համաշխարհային 5-րդ կոնդրենի խնամուղ մշակեց և ընդունեց նաեւ Յերիտասարդական Կամունիստապամ ՌՖ-տեքնացիոնալի՝ ԿԻՄ-ի դործունեության մարտական ծրագրերը:

Մյու ծրագրում տրվում է ճերկա պայմաններում, պրոլետարիատի դատակարարչային պայքարի և վողջ հեղափոխական շարժման սխա-տեմում կոմունիստական յերիտասարդական շարժման դերն ու գնահատականը: ԿԻՄ-ի ծրագրին իհարկե հիմնականում բղխում է Կոմինտերնի ծրագրից, վորը հարմարեցված է և կոնկրետացված պրոլետարական յերիտասարդական շարժման խնդիրներին համա-պատասխան վողջով: Մյու ծրագիրը մի ծավալուն ուղեղույց է կա-պիտալիստական հասարակարդի տապալման և կոմունիստական հասարակարդի կառուցման գործում բանվոր և աշխատավոր յե-րիտասարդության կոնկրետ խնդիրների, նրա հեղափոխական տակտիկայի մասին: Ծրագրում հատուկ կերպով դժված են այն ուղիները, վորոնց միջոցով ԿԻՄ-ը իսկապես կկարողանա դառնալ մասսայական կազմակերպություն, իր ղեկավարության տակ վերցնել բանվորա-դյուղացիական յերիտասարդության լայն մաս-սաները և նրանց ուղղել կոմունիստական շարժման ընդհանուր նպատակներին կենսագործման համար մղվող պայքարի մեջ:

Ծրագրում ասված է, «Յերիտկոմինտերնը հանդիսանում է Կոմինտերնի սեկցիան և աշխատում է նրա ծրագրի հիման վրա: Յերիտկոմինտերնի խնդիրն է ապահովել Կոմունիստական Ինտեր-նացիոնալի ազդեցությունը յերիտասարդության վրա և դրա հետ միասին նուե ապագան: Քանի, վոր այն շարժումը, վորը հետ է բանվոր յերիտասարդությունը, անխուսափելի յե, նրան և պատ-կանում ապագան և հաղթանակը»:

Մյու ծրագրով պարզ կերպով դրվում է Կոմինտերնի և ԿԻՄ-ի, կոմկուսակցությունների և կոմունիստական յերիտասարդական միությունների փոխադարձ հարաբերության խնդիրը:

Ծրագրում ասված է, վոր «Կոմունիստական յերիտասարդա-կան միությունների՝ կոմկուսակցությունների ղեկավարությանը յենթարկումը վոչ մի դեպքում էլ նշանակում, վոր ժխտում է կոմ-յերիտմիությունների կազմակերպչական ինքնուրույնությունը:

Նրանք մնում են ինքնուրույն կազմակերպություններ, քանի վոր նրանք ներկայացնում են ինքնուրույն կառավարող կազմա-կերպություններ, լայն ներքին ղեմոկրատիայով և սրահայտում են իրենց հատուկ ներքին կյանքի ամբողջ կառուցվածքը, վորն անպայման անհրաժեշտ է Կոմյերիտմիության անդամների ինիցի-ատիվայի մաքսիմալ դարդացման համար, նրանց կոմունիստական դատարարկության և պայքարի համար»:

Կենդրերի վորոշումների մեջ մշակվեց ԿԻՄ-ը բանվորագյու-

ղացիական յերիտասարդության իսկական «Կոմունիզմի դպրոց», նրան իսկական մասսայական կազմակերպություն դարձնելու ու-ղիները:

5-րդ կոնգրեսն իր կայացրած վորոշումները կենսագործման համար անհրաժեշտ գտավ ուժեղացնել պայքարը Կոմինտերնի և ԿԻՄ-ի գլխավոր գծի համար, բոլոր տեսակի տատանումների և հակադեմոկրատիկ թեքումներին դեմ, ուժեղացնել գրոհը կապիտալի և հակադեմոկրատիկ թեքումներին դեմ, սոցիալ-նրա ազենտուրայի դեմ՝ բանվոր դասակարգի ներսում— սոցիալ-ղեմոկրատական կազմակերպությունների և ՄԻՄ-ի դեմ: Կոնգ-րեսը նշեց, վոր ինչպես կուսակցության նույնպես և կոմսոմովի ներսում գլխավոր վտանգը հանդիսանում է աջ թեքումը: Սակայն Կոնգրեսը շատ ընդհանուր և ուրեմն անբավարար կերպով դրեց աջ թեքման դեմ պայքարի խնդիրները, թե կոնկրետ ինչո՞ւմ է արտահայտվում յերիտասարդական միջազգային հեղափոխական շարժման մեջ աջ թեքումը, և, վորտեղ պետք է կենտրոնացնել կրակը: Կոնգրեսը նույնպես անբավարար դրեց «ձախ» թեքման դեմ պայքարի խնդիրները: Միայն հետագայում ԿԻՄ-ի գործկոմի 10-րդ պլենումն եր, վոր կոնկրետ կերպով դրեց, թե յերիտասար-դական շարժման մեջ ինչո՞ւմ է կոնկրետ կերպով արտահայտ-վում աջ թեքումը և ի՞նչպես պետք է պայքարել նրա դեմ:

ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսն իր կայացրած բոլոր վորոշումներով մի անդամ ևս ապացույց, վոր կոմսոմովը հանդիսանում է և հե-տագայում ել հանդիսանալու յե Կոմինտերնի ամուր հենարանը համաշխարհային հեղափոխության և կոմունիզմի համար նրա մղած մարտերում:

ԿԻՄ-Ի ՍԵԿՑԻԱՆԵՐԸ
ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄԱՐՏԵՐՈՒՄ

ՅԵՐԻՏԿԱՄԻՆՏԵՐՆԻ ԹԵ՛ ԴՈՐԾԿՈՄԻ ՅԵՎ ԹԵ՛ ՆՐԱ ՄԵԿ-
ՅԻԱՆԵՐԻ ԴՈՐԾՈՒՆԵՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՄԵՐ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՎԱՐԱՐ ՁԻ ԿԱՐԵ-
ԼԻ ՀԱՄԱՐԵԼ: ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԼԱՅՆ ՄԱՍ-
ՍԱՆԵՐԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԵԼՈՎ ԿՈՄՈՒՆԻՉՄԻ ՎՈԳՈՎ, ՅԵՐԿՐԻ ՍՈ-
ՅԻՄԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ՄԵՋ ԱՄԵՆԱՍԿՏԻՎ ՄԱՍԻՆ
ՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ, ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՐՏԱ-
ՎՈՐ Ե ԴՐԱ ՀԵՏ ՄԵԿՏԵՂ ՈՒԺԵՂԱՅՆԵԼ ԻՐ ԿԱԶՄԱԿՐՊՈՒ-
ԹՅՈՂՆԵՐԻ ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՄ-
ԿԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԵՐ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԵԼՈՒ ԻԲՐԵՎ ԱՆՀՐԱ-
ԺԵՇՏ ՊԱՅՄԱՆ:

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Ե ՈՒԺԵՂԱՅՆԵԼ ՅԵՐԻՏԿԱՄԻՆ-
ՏԵՐՆԻ ԽՆԻԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒՄԸ ԲՈԼՈՐ ՈՐԳԱՆՆԵՐՈՒՄ:

ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԱՄԲՈՂՋ ԿՈՄՍՈՄՈԼԸ ՊԵՏԲ Ե Ե՛Լ ԱՎԵԼԻ, ԲԱՆ
ՄԻՆԶԵՎ ԱՅԺՄ, ԱՄՐԱՊԵՂԻ ԻՐ ԿԱՊԵ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՅԵՂ-
ԲԱՅՐԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՆԵՐԻ ՀԵՏ, ՎՈՐՊԵՍՁԻ ՈԳՆԻ ՆՐԱՆՏ՝ ԱՄԵ-
ՆԱԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑՈՒՄ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ ՎՃՌԱԿԱՆ ՀԱ-
ՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՆՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԵԾԱՄԱՍ-
ՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՎԱՃԵԼՈՒ ԴՈՐԾՈՒՄ:

(ԳՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԲԱՆԱԶԵՎԻՑ)

ԿԻՄ-Ի ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ 5-ՐԴ ԿՈՆԳՐԵՍՈՅ ՀԵՏՈՒ

ԿԻՄ-ի համաշխարհային 5-րդ կոնգրեսից հետո կապիտալիզմի ժամանակավոր և հարաբերական ստաբիլիզացիան խախտվեց։

Կապիտալիստական արտադրութեան անարխիան անխուսափելիորեն առաջ բերեց տնտեսական աննախընթաց և ամենախոր համաշխարհային ճգնաժամը։ «Ամենաբարդավաճ» կապիտալիստական յերկրում՝ Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ճգնաժամի հետևանքով հարյուրավոր բանկեր և ձեռնարկութեաններ սնանկացան, արտադրութեան ընկավ համարյա 50 տոկոսով։ Նույն ե դրութեանը կապիտալիստական մյուս յերկրներում։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ներկան բավական ե ըմբռնելու համար այն խորը ճգնաժամը, վրբի մեջ այժմ դալարվում ե կապիտալիստական ամբողջ աշխարհը։

Արդյունաբերութեան և նրան զուգակցող գյուղատնտեսական աննախընթաց ճգնաժամի ֆոնի վրա, կապիտալիստական աշխարհում, նրա դադութեանը և կիսադադութեանը, ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսից հետո անընդհատ բարձրացավ հեղափոխութեան ալիքը։ Տնտեսական ճգնաժամի ազդեցութեան տակ բանվորական և աշխատավորական միլիոնները յենթարկվեցին հեղափոխականացման։ Նրանց մեջ, բարձրացավ հեղափոխական տրամադրութեանը և պայքարի վոգին՝ ուղղված կապիտալիզմի դեմ։ Գործադուրկների թիվը հասավ 40 միլիոնի, վորից 7-8 միլիոնը յերիտասարդ բանվորներ։

Կապիտալիստներն այժմ աշխատում են բանվոր-դառակարդի հաշվին և նոր իմպերիալիստական պատերազմի միջոցով դուրս գալ տնտեսական ճգնաժամից։ Կրճատում են բանվորների աշխատալարձը, յերկարացնում են աշխատանքի ժամերը, ավելի ինտենսիվ և լարված են ոգտադործում բանուժը, և հավելյալ արժեքի առալեկազույն կուտակման հիման վրա աշխատում են մեղմել տնտեսական կրիզիսի հետևանքները։ Գերմանիայում, Ֆրանսիայում, Անգլիայում և այլ կապիտալիստական յերկրներում բանվորների աշխատալարձի կրճատումը հասնում ե 15-60 տոկոսի։ Նույն դը-

լուծյունն և տիրում նաև գյուղում, վորտեղից անընդհատ քաղաք
են թափվում սոված միլիոններ՝ ավելացնելով գործազուրկների
թիվը: Այս դրուժյունն իրենից ստեղծում է բոլոր նախադրյալնե-
րը՝ տնտեսական ճգնաժամը քաղաքական ճգնաժամի վերածելու
համար:

Մյուս կողմից գաղութների շահագործման ուժեղացումն խը-
թան հանգիստացավ աղյալին աղատագրական և հեղափոխական —
շատակարգային շարժումների լայն ծավալմանը՝ գաղութներում և
հիսադաղութներում:

ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսից հետո անցած այս 3 տարիների ըն-
թացքում ստեղծված սխուռացիան մի կողմից, մյուս կողմից
ռացիոնալացած արդյունաբերության մեջ բանվոր յերիտասար-
դության դերի մեծանալը, կապիտալիստական ռացիոնալիզացիա-
յի հետևանքով առանձնապես բանվոր յերիտասարդության հա-
մար ստեղծված ծանր պայմանները, նոր իմպերիալիստական պա-
տերազմի տենդազին նախապատրաստումը և այլ միանգամայն
նպաստավոր պայմաններ ստեղծեցին Կոմունիստական Յերիտա-
սարդական Ինտերնացիոնալի սեկցիաների առաջ՝ ծավալելու
խեղական մասսայական աշխատանք, բանվոր յերիտասարդության
հոծ մասսաները համալսմանը կոմյերիտիստական չուրջը, նվա-
ճելու բանվոր յերիտասարդության մեծամասնության ղեկավա-
րությունը և նրանց մղելու քաղաքական վճռական մարտերի՝ կեն-
սադործելով ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսի մարտական վորդումը՝ դեպի
յերիտասարդական մասսաները շրջադարձ կատարելու մասին:

Սակայն հակառակ այս նպատակը դրուժյան, բանվոր
յերիտասարդության արագ ձախացմանը՝ ԿԻՄ-ի սեկցիաները
ԿԻՄ-ի համաշխարհային կոնգրեսից հետո (1928-1930 թ.) չկա-
ռուցացան ապահովել վնասկան շրջադարձը դեպի մասսաները, չը-
նայած քաղաքական հսկայական հաջողություններին, վոր կո-
մունիստական յերիտասարդական շարժումը ձեռք բերեց 5-րդ
կոնգրեսից հետո:

Կոմինտերնի Գործկոմի 10-րդ պլենումն իր ժամանակին
քննելով ԿԻՄ-ի դրուժյունը նշեց, վոր անհրաժեշտ վճռական չըր-
ջադարձը մասսաների մեջ տարվող ղեկավար աշխատանքներում՝
դեռևս անբավարար է կատարվել:

ԿԻՄ-ի Գործկոմի նոյեմբերյան պլենումն կազմակերպու-
թյունների համար ամենահրաժայողական խնդիր համարեց ամե-
նակարճ ժամանակամիջոցում Միութենական աշխատանքները

կազմակերպչորեն վերակառուցել՝ ձեռնարկային բլիշները հիման
վրա, աշխատանքի կենտրոնը դարձնելով ինդուստրիայի վճռա-
կան ճյուղերի մեծ ձեռնարկությունները և վճռականորեն բարե-
լսվել կոմյերիտական աշխատանքի վորակը Պրոֆիտություննե-
րում, սպորտ կազմակերպություններում, գործազուրկների մեջ
և բանակում: Պլենումը խնդիր դրեց նույնպես կոմյերիտական
և կազմակերպություններին կից ստեղծել հարակից կազմակերպու-
թյուններ, վորոնք պետք է ուժեղացնեյին կապը բանվոր յերի-
տասարդության լայն մասսաների հետ:

ԿԻՄ-ի 5-րդ պլենումի նշած ուղիների համաձայն՝ ԿԻՄ-ի
սեկցիաներից ամենաուժեղագույնները՝ դերմանական, լեհա-
կան և չինական սեկցիաները վերջին չըջանում իրենց աուորյա
դործունեյության առանցքը դարձրին բանվոր յերիտասարդու-
թյան գոյություն ունեցող բոլոր կազմակերպությունները նվա-
ճելու և նրանց պայքարը գլխավորելու խնդիրը: Յեթ այդ տվեց
իր առաջին արդյունքները:

ԿԻՄ-ի 5-րդ պլենումից հետո անցած մի տարուց ավելի ժա-
մանակաշրջանում ԿԻՄ-ը քանակապես աճեց մոտ 25-30 տոկոսով,
չնայած նրան, վոր մի քանի յերկրներում նրա սեկցիաները բուլ-
րովին չեն աճել կամ նույնիսկ նվազել են:

1929 թ. ԿԻՄ-ի Գործկոմի նոյեմբերյան 5-րդ պլենումի ժա-
մանակ, (չհաշված ՀամԼԿՅՑՄ-ը) ԿԻՄ-ի շարքերում հաշվում
են 187.680 անդամ, մինչդեռ ներկայումս այդ թիվը հասել է ա-
վելի քան 230.000-ի և շարունակում է անընդհատ աճել: Զինաս-
տանում կոմյերիտական կազմակերպություններն այսօր իրենց
շարքերում հաշվում են 100.000 հոգի, Զեխապովաիայում վեր-
ջին կես տարում կկրկնապատկվել է կոմսոմոլի թիվը՝ հասնելով
8000-ի, Գերմանիայում վերջին կես տարում 25.000-ից կազմա-
կերպությունն արագ տեմպերով բարձրացել է 53.000-ի, Լեհաս-
տանում վերջին կես տարում, հակառակ տիրող զագանային տեր-
րորին՝ կազմակերպությունը ավելացել է մի քառորդով և այլն:
Սյա քանակական աճման զուգընթաց բարձրացել է կոմյերիտա-
կան կազմակերպությունների ակտիվությունն ու դերը բանվոր
զատակարգի մղած ընդհանուր դասակարգային պայքարում, ա-
ճել է կոմյերիտականների քաղաքական ազդեցությունը բանվոր
յերիտասարդության վրա:

Միջազգային հեղափոխական սոցմրցումը, վորին վերջին չըր-

Հանում ձեռնարկեցին ԿԻՄ-ի սեկցիաները՝ ապահովեց զգալի հա-
ջողություններ :

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՄՈՒԼԻ ՓԱՅԼՈՒՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ

Գերմանական կոմսոմոլը ԿԻՄ-ի նույնաբերյան սլենդերից հե-
տո ուժեղ բեկում կատարեց դեպի մասսաները :

Գերմանական կոմսոմոլն առաջինն է ամբողջ Յեվրոպայում ,
վոր դառնում է ամենամասայական կազմակերպությունը՝ աղ-
գային կոմյերսոմիտեթյունների շարքում :

Վերջին շրջանում գերմանական կոմսոմոլն սկսեց ոգտագոր-
ծել ՀամԼԿՅԵՄ-ի հարուստ փորձը և դրա հիման վրա, գերմա-
նական կոմունիստական կուսակցության անմիջական ղեկավարու-
թյամբ ձեռք բերեց հսկայական նվաճումներ :

Նա սկսեց ծավալուն պայքար՝ լողունդ ունենալով՝ —ամենա-
կարճ ժամանակամիջոցում լիկվիդացիայի յենքարկել յերիտա-
սարդական սոցիալ-դեմոկրատական յենքարկել յերիտա-
վարդա մասսայական յերիտասարդական կազմակերպություն-
ներին :

Գերմանական կոմսոմոլը այս ծավալուն արշավի հետևանքով
ամբողջ Գերմանիայում իրար հետևից լիկվիդացիայի յեն յեն-
քարկվում սոցիալ-դեմոկրատական յերիտասարդական կազմա-
կերպությունները, վորից հետագածներին մեծ տոկոսը գալիս են
խտացնելու Գերմանական կոմսոմոլի շարքերը : Սոցիալիստական
յերիտմիության Գենիդարերգի, Գյոլնի, Հալլեյի և այլն կազմա-
կերպություններն արդեն ամբողջովին լիկվիդացիայի յեն յեն-
թարկված :

Վերին Սիլեզիայում, վորտեղ մի ժամանակ ուժեղ բաղա ու-
ներ Սոցյերիտմիությունը, այժմ մնացել է միայն 6 խմբակ : Այս
կազմակերպությունների անդամների մեծ տոկոսն անցել է Գեր-
մանական կոմսոմոլի շարքերը : Այդ փաստը միջազգային նշանա-
կություն ունի, յեթե նկատի ունենանք, վոր Գերմանիան այն յեր-
կիրն է, վորտեղ ինչպես սոցիալ-դեմոկրատներին 2-րդ ինտերնա-
ցիոնալը, նույնպես և Սոցիալիստական Յերիտասարդական ին-
տերնացիոնալն ունեցել են ամենաուժեղ կազմակերպությունները,
ամենաուժեղ հեկարանը : Պատմության մեջ առաջին անգամն է,
վոր Գերմանիայում յերիտասարդական կոմունիստական կազմա-

կերպությունը քանակապես հասել է սոցիալ-դեմոկրատական Յե-
րիտմիությանը՝ և այսօր սպառնում է նրա գոյությամբ :

ԿԻՄ-ի արտասահմանյան ուժեղագույն կազմակերպությունը՝
Գերմանական կոմսոմոլն արդեն ընթանում է յերիտասարդական
բանվորական լայն մասսաների նվաճման ուղիով : Դրա լավագույն
ապացույց է վերջին 6 ամսում գերմանական կոմսոմոլի քա-
նակի կրկնապատկումը՝ 25.000-անոց բանակի վերածումը
53.000-ի :

Այս տարվա միջազգային յերիտասարդական որվա առթիվ՝
գերմանական կոմսոմոլն իրեն կոնկրետ լողունդ է վերցրել՝ սոց-
յերիտմիությունների, վորպես մասսայական կազմակերպու-
թյունների, լիկվիդացիայի հիման վրա՝ 100.000 -ի հասցնել գեր-
մանական կոմսոմոլը և միության որգան «ՅՈՒՆԳԵ-ԳԱՐԴԵՆ»
դարձնել որաքերք :

Գերմանական կոմսոմոլը խոշոր աշխատանք է տարել բանվոր
դասակարգի ընդհանուր անտեսական պայքարում, բարձր առախ-
ձանի յե հասցրել կոմսոմոլի աշխատանքները դավածքը՝ արդյու-
նաբերական ձեռնարկներում : Վերջերս Գերմանիայում տեղի ու-
նեցած դործարկումները ընտրություններին նա առաջադրել է 800
յերիտ-թեկնածուներ :

Վերջին 3 ամսում գերմանական կոմսոմոլը կազմակերպել է
344 բացողյա ժողով, 234 յերիտասարդական հավաք ձեռնարկու-
թյուններում, 100 ժողով արհեստագիտական դպրոցները դործա-
դուլում յերիտասարդների միջև և մի շարք խոշոր միախնդներ :
Յերկրի համարյա բոլոր վայրերում կազմակերպված են յերիտա-
սարդական մոտ 50 խոշոր ցույցեր, գանազան կոնդրեսների համար
ընտրել են յերկու հազարից ավելի պատգամավորներ և այլն :

Միությունը նվաճել է խոշոր ուղղական նշանակութուն ու-
նեցող մի շարք մեծ դործարաններ : Այս տարի համագերմանական
յերիտասարդական որվա ընթացքում կոմսոմոլի ղեկավարու-
թյամբ տեղի յեն ունեցել 1769 միտինգներ և 242 դեմոնստրացիա-
ներ, վորումց մասնակցել են 145.000 յերիտարանվորներ : Ահա գերմա-
նական կոմսոմոլի մասսայական աշխատանքի վոչ լրել մի պատ-
կերը :

Գերմանական կոմսոմոլն ուժեղ պայքար է տանում վոչ մի-
այն սոցյերիտմիությունների այլև ֆաշիզմի դեմ, վորը վերջին
շրջանում իր գլուխն է բարձրացնում անանկացու գերմանական
կապիտալիզմը փրկելու համար :

Մակայն ներկայումս Գերմանիայում տիրող բացառիկ տնտեսական-քաղաքական պայմաններում, յեղբուստեան հաշտման համար վեր ե ածվում բազմազան հաշտմանի ու մասսաներն ամենաարագ կերպով յենթարկվում են ձախցման, զերմանական կոմսոնոր չնայած իր խոշոր նվաճումներին՝ դեռևս հետ ե մնում հասունացող հեղափոխության քալիքը:

Յերբ այսօր Գերմանական Կոմիտեի անդամների թիվը հաս-
նում է 240.000-ի, Կոմսոմոլի թիվը գերում է 53.000 է:

Այժմ գերմանական կոմսոմոլի առաջ իր ամբողջ սրուխյամբ
ինգլիզ և դոպոմ, խորացնել հիմնականում իր կատարած շրջա-
դարձը դեպի մասսաները, իր ղեկավարությամբ տակ նվաճել բա-
նի վերջին վնասված մարտերի՝ խորհրդային Գերմանիայի ու-

ԳԱԶԱՆԱՅԻՆ ՏԵՐՐՈՐԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԼԵՀԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՄՈՂԸ ԱՌԱՋ Ե ՏԱՆՈՒՄ ԿՈՄՈՒՆԻՋՄԻ ԳՈՐԾԸ

ԿիՄ-ի յեվրոպական սեկցիաների մեջ Գերմանիայից հետո
 Լեհաստանի կոմսոմոլն է, Վոր Զնայած բայձառիկ տերբորին, խո-
 շոր նվաճումներ է ձեռք բերել: Դրա լավագույն ապացույցն է
 Լեհական կոմսոմոլի մի ֆառորդով ամուսն վերջին 6 ամսում,
 աշխարհի պայմաններում, յերբ կոմսոմոլին պատկանելու համար
 Լեհական կոմսոմոլի 4-ից 8 տարի բանտ են նստեցնում:

Լեհական կոմսոմոլի ակտիվ զործունեյության լավագույն
ապագայունցն է այն, զոր աշտոր լեհական Բելլոուսիայի բանտե-
րում նստում են 4000 կոմյերիստկաններ:

Դազանային տերրորի պայմաններում լեհական կոմսոմոլի շարքերը խոտանում են առաջին հերթին ի հաշիվ ինդուստրիայի հիմնական ճյուղերի յերկտասարդ բանվորների: Կոմսոմոլը քնն- Դրան վերջին բնորոշ որինակ կարող է ծառայել այն վաստը, վոր լեհական սեյմի վերջին ընտրությունների ժամանակ՝ բանվորա- դյուսակիական ցուցակներում հավաքված ստորագրություները 25 տակտը հավաքել եր կոմսոմոլը: Միայն վարչապետում վեր- ջին ժամանակներում կոմսոմոլը կազմակերպել է 500 մասա- կան միտինգներ, հավաքույքներ: Վերին Սիլեզիայի հանրավոր- ների դործադուլի ժամանակ կոմսոմոլը 28 միտինգ է կազմակեր-

պէլ և կոնկրետ պայքար ե տարել բանլոր յերիտասարդության
անոնսական շահերի պաշտպանության համար :

Լեհական կոմսոմոլը զգալի աշխատանք է կատարել հարգա-
շուրջներով մեջ, մասնավորապես նրանց յերկառաարդական շերտե-
րում: Կոմսոմոլը հաճախ է գլխավորել նրանց մարտական ջու-
ղերը:

[illegible]

Ստանձին ուշադրութեան եւ արժանի լեհական կոմսուսքը էլ
միջ կաղմակերպված մանուկներին ցույցը, վորը տեղի ունեցավ
այս տարի գործազուրկներին միջազգային որը։ Վարչապետն այդ
ցույցին մասնակցում էլին 12-14 տարեկան մանուկներ, ուր վոր-
պետն հետևողներ յետոյ էլին ունենում նույնպէս մանուկները։
Միտինգից հետո 700 պիոներներ կոմսոմոլի դրոշի տակ դուրս
յեկան ցույցի՝ «Հաց ավել մեզ, աշխատանք ավել մեր հայրերին»
լոզունգներով։ Բնորոշ եւ, վոր յերեւանների այդ ցույցը զինված
փոստիկանութեանը ուսուցնէ մահակներով ցրեց։

Լեհական կոմսոմոլը հերոսության և անճամբարության զորք էր։
Դրը որինակներ ցույց տվեց վերջին շրջանում։ Լեհական կոմկուռի-
ուս կոմսոմոլին ուժերի աճման, կոմունիստական չափման վերել-
քի գոգգրնթաց՝ միանգամայն անյերբակայելի չափերի յետ հասել
տեսրոքը։ Լեհական Ֆաշիզմի լենկվիզիցիայից հիշենք միայն մի
որինակ, վիրը տալիս է մի փոքր պատկեր Լեհաստանում տիրող
պայտակ տերրորի և այն պայմանների մասին, վորի մեջ աշխա-
տում ու պայքարում է Լեհական կոմսոմոլը։

45

Այս տարվա սկզբին Լեհաստանի Լվով արդյունաբերական քա-
ղաքում կատարվեցին ձերբակալություններ: Ձերբակալվածները
մեղադրվում էին կոմյերիտմիությանը պատկանելու մեջ: Բան-
տարկվածներից մեկին՝ 21 տարեկան կոմյերիտուհի Նիկոլեի
նախ մի քանի փոփոխաններ բռնաբարել են, ապա նոր նրա ար-
դանդը չիկացած յերկաթլար են անկացրել...

Ահա այսպիսի անհաբույժություններով են:

Ահա այսպիսի աննախընթաց վայրագ տերրորի շայտանուն-
և սոցիալ-խմպերիալիզմի դեմ:

Լեհաստանի տեղագրին սպառազինումը, և հակախորհրդային պատերազմի անվիճական որակարգի հարց դառնալը՝ ԽՍՀՄ-ի սահմանակից Լեհաստանի կոմսոմոլի առաջ վճռական կերպով դերեց հակամիլիտարիստական աշխատանքներին բացառիկ ուշա-դրություն նվիրելու խնդիրը։ Լեհական կոմսոմոլն այս բնագա-մին չգնահատելու և տանում է խոշոր աշխատանք, հատկապես փոխական խմբակներում նրանք կազմակերպել են 600 զինվոր, առանձնապես ուժեղացրել է աշխատանքը ռազմական արդյունա-բերության բնագավառում զբաղված յերիտասարդության մեջ։ Լեհաստանի կոմսոմոլը վերջին շրջանում պետք է պաշարող ստանդարտներին համարժեցանալով, արդեն 1955 թվականին Լեհաստանի կոմսոմոլի անդամների թիվը հասել է 1 միլիոնի։

Լեհաստանի կոմսոմոլը վերջին շրջանում ուժեղացրել է նույն-
պես պայքարը սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակեր-
պությունները դեմ: Նրան հաջողվել է կազմալուծել «Ստրելկա»
ինչպես նաև Լեհաստանում գոյություն ունեցող յերիտասարդական
սոցիալիստական յերիտասարդության և հրեյական «Յուկունփտ»
յերին ներդրավ իր շարքերը:

Չնայած այս աչքի ընկնող նվաճումներին՝ լեհական կոմսո-
մորը դեռևս չի ապահովել վճռական ջրջադարձը դեպի յերիտա-
սարդական մասսաները, չի ապահովել ԿիՄ-ի դոթձկմորի նոյեմ-
բերյան պլենումի վորոշումների ամբողջական կիրառումը: Դեռևս
անհրաժեշտ է արմատական բեկում մատայական աշխատանքնե-
րում՝ բանվոր յերիտասարդութան հարանում հեղափոխական
վերելքը գլխավորելու համար:

ԲԱԼԿԱՆՅԱՆ ԿՈՄՍՈՄՈԼԻ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅԳԱՐԸ

Բալկանյան կոմյերիտական կազմակերպությունները դառնում են բուլղոլիկն անլեզալ կամ կիսալեզալ դրոււթյան մեջ: Նրանք ապրում են ու պայքարում դաժան տերրորի պայմաններում: Չնայած վերջին շրջանում ե'լ ավելի սաստկացած Փաշխտական տերրորին՝ բալկանյան կոմսոմոլի կազմակերպություններեց առ ոսնձնապէս բուլղարական կոմսոմոլը վերջին շրջանում ձեռք է յերեկ զգալի հաջողություններ:

Բուլղարական կոմսոմոլն աշխատանք է ծավալում աֆղանի պայմաններում, յերբ կոմյերիտմիությանը պատկանելու մասին մի թեթեվ կասկած բալական է բանտարկվելու և միջնադարյան ինկվիզիցիայի բոլոր դաժանությունները կրելու համար: Այսպիսի դաժան պայմաններում է, վոր բուլղարական կոմսոմոլը անել է ֆանակապես, բարձրացել է նրա ֆաղափական ակտիվությունը, համեմատաբար ուժեղացել է նրա մասսայական աշխատանքը:

Վերջին պարլամենտական ընտրութիւններէ ընթացքում Բուլղարական կոմսոմոլը ցրել է տասնյակ հազարավոր թուուցիկներ, դուժարել է բազմաթիւ ժողովներ: Բուլղարական կոմսոմոլը ԿԻՄ-ի այն ջոկատներէց է, վորը Յեկլըպայում համեմատաբար ամենից չափ քննարկելի արդունոտ է դաժան տերրորի, և ցույց է տվել կոմյերիտական հերոսութեան բացառիկ փայլուն որինականներ: Հատկանշական է Բուլղարական մի կոմյերիտականի նամակը, վորը կոմսոմոլի վերջին շրջանի հերոսական, աննկուն պայքարի մի էջն է տալիս: Ահա այդ նամակը՝

ե տալիս: Ահա այդ նամակը
«Անցյալ տարվա մարտ ամսին Բուլղարական վոստիկանու-
թյունը ձերբակալել եր 150-ից ավելի յերխտասարդ հեղափոխա-
կանների: Այդ 150-ի մեջ հատկապես ուշադրության արժանի յե 17
կոմյերխտականների դատավարությունը՝ «Պետության պաշտպա-
նության» որենքի հիման վրա: 1930 թ. դեկտեմբերի 16-ին, յերբ
պիտի կայանար դատավարությունը վաղ առաւիտից Սոֆիայի
բոլոր անկյուններից բանվորները զիմում ելին դեպի դատարանի
շէնքը, ուր պիտի դատվէին 17 կոմյերխտականները: Վոստի-
կանությունը վախենալով զեմոնսրացիայից, դատապարտյալների
կանությունը վախենալով զեմոնսրացիայից, դատապարտյալների
դատարան եր տարել առավոտը շատ վաղ: Ժամի 9-ին սկսվում ե
դատավարությունը: Մեղադրյալները տանջված, գոնատ, հազած
դատավարությունը: Մեղադրյալները տանջված, գոնատ, հազած
են բանտային ցնցոտիներ: Բայց նրանց աչքերը վառվում են հեղա-

միտակաւ կրակով: Դատարանի քարտուղարը կարդում է 40 մեծա-
դիր յերեսներէց կազմված մեղադրականը, ուր նկարագրվում է
Բուլղարական կոմսոմոլի, կոմ. կուսակցութեան և նույնիսկ ԿԻՄ-ի
ու Կոմինտերնի «սարսափելի» գործունէութիւնը:

Առաջինը հարցաքննվում է Բուլղարական կոմսոմոլի կենտկո-
մի քարտուղար Դիմիտրի Պապովը: Նա զգուշ է վերաբերվում
բոլոր այն հարցերին, վորոնք վերաբերում են պաշտօնիստութեան աշ-
խատող իր ընկերներին, բայց նա կրակաւ միտինգի յետ վերածում
դատաքննման, յետք առիք և ստեղծվում աշխատավոր մասսաների
դասակարգային գիտակցութեան արթնացման: Նա նկարագրում
է այն բոլոր սարսափները, վոր նա և իր ընկերները կրել են վոս-
տիկանատանը ու բանտում:

Մենք մօրելիդացիք յենք յենթարկել աշխատավոր մասսա-
ներին—ասում է նա—Փաշիգմի դեմ, ինչպես նաև հակախորհր-
դային պատերազմի դեմ պայքարելու համար: Մեր դատաւարու-
թիւնն սկսվում է այն ժամանակ, յերբ Մոսկվայում վերջանում
է վնասարանների դատաւարութիւնը: Մենք բանտում իմացանք,
վոր իմպերիալիզմի ագենտներն պրոլետարական դատարանի ներու-
սութեամբ հայտարարում ենք, —կշարունակենք պայքարը կապի-
տալիստական իշխանութեան վոչնչացման համար:

Յերբորդ մեղադրյալ Պուլքուլովը, այն հարցին, թե իրեն
մեղավոր չեմ ճանաչում—հայտարարում է նա—յես պահանջում եմ
ճանաչում միայն բանվոր դասակարգի առաջ, վորովհետեւ պահ-
նորդական բաժնում չլինեմանով տանջանքներին, ասել եմ մի քանի
բան մեր անընդալ գործունէութեան մասին»: Այնուհետեւ նա
հրաժարվում է վորեւէ հարցի պատասխանելուց:

Յերբորդը՝ Պետրովը հայտարարում է, «յես հպարտ եմ նրա-
նով, վոր բուրժուական-բանկային Սոփիայի հենց կենտրոնում
կարողացել եմ կազմակերպել կոմյունիստական տպարան, և ամբողջ
յերեւ տարի հրատարակել կոմսոմոլի հեղափոխական վոգի «ԵՍՐՄԻՐ
ԴՐՈՇԸ»:

Հաջորդ որը մեղադրյալ Պակովսկին բողոքում է այն բանի
դեմ, վոր մի քանի որ առաջ յերկու տարվա բանտարկութեան դա-
տապարտված կոմյունիստական Նիկոլայ Վազեվին մի ամիս կարգեր
(բանտ) են նստեցրել, դատարանում իրեն դեմոնստրաւով ձեւով
պահելու համար:

Պակովսկին դաւիճներ է անվանում վոստիկաններին: Նախա-
դահը պահանջում է մինչեւ դատաւարութեան վերջը նրան հեռա-
ցնել դատարանից: Յերբ վոստիկանները նրան դուրս են պանում,
նա բղավում է՝ «կորչի՛ փաշիստական դատարանը, կեցցե՛ բանվո-
րա-գլուխացիական իշխանութեանը, կեցցե՛ Յեյրորդ Ինտերնա-
ցիոնալը»:

Նույն ձեւով—հարցաքննվում են նաև հաջորդ յերկուսը: Մե-
ղադրյալ Խալաւաւիին հայտարարում է. «յես բանվորական լեզու
կուսակցութեան անդամ եմ: Բանտի տանջանքները ինձ հասկացրին,
վոր յես պետք է լինեմ անընդալ կոմսոմոլի անդամ»:

Վերջինը 17 տարեկան Լիլիա Տեմյանովան է: «Յես ինձ
մեղավոր չեմ ճանաչում—հայտարարում է նա—յես պահանջում եմ
սղատել ընկ. Վազեվին կարգերից: Մարտից մինչեւ այժմ բանտում
աարած իմ տանջանքները լավագույն դպրոց յեղան ինձ համար:
Այժմ յես վորաշակի գիտեմ, վոր մեր կյանքի իմաստը, պայքար է
կապիտալի դեմ»:

Յերբ իրել վկա ամբոն է բարձրանում մեղադրյալներին
տանջանքի յենթարկող վոստիկանական ագենտ Հասկովը, բոլոր
մեղադրյալները միաձայն բղավում են՝ «Բոլոր կորչեն դաւիճները,
բոլոր կորչեն մարդասպանները, կորչի՛ փաշիստական արդարադա-
տութիւնը»:

Դահլիճում անտեսելի աղմուկ է բարձրանում: Այս վոստիկանների
կրակի տակ ծանր վիրաւորվում է Խնջուլովը: Մեղադրյալները
հեռակարծակի յեկած պաշտպանվում են: Կես ժամից հետո մեղա-
դրյալները բռնի ուժով հեռացվում են դահլիճից և դատը շարու-
նակվում է սուսնց նրանց: Նրանց բոլորին կարգեր են նստացնում:

14 բանվոր վկաները հրաժարվում են այլևս վորեւէ ցուցմունք
տալուց: Դատարանը նրանց յելն հեռացնում է՝ դատաւարութեան
20 որդա բանտարկութեան: Այս շարունակվում է «դատաւարու-
թիւնը», առանց մեղադրյալներին ու վկաններին: «Պետութեան
պաշտպանութեան» որդիքի հիման վրա՝ նրանց յերկուսին դատա-
ւարաւ են 12 և 1½ տարվա, յերեքին յոթ և կես տարվա բանտարկու-
յերեւ տարվա և վիլիա Տեմյանովային մեկ տուգանքի: Սակայն
քյան և բոլորին միասին 1 միլիոն 355.000 լեւ տուգանքի: Սակայն
հակառակ արյունարբու ֆաշիզմի տերրորին, կոմյունիստականների
այս դատաւարութիւնը պայքարի նոր ուժ, ու վճռականութիւն
ներշնչեց Բուլղարիայի հերոսական կոմսոմոլին»:

դում յերևա քեկուզ մեկ կոմունիստ կամ կոմյերիտական, վոր-
պեսգի այդ գումդը կորցնի իր մարտունակությունը»։ Դրա համար
և, վոր կոմունիստական պրոպագանդայի մեջ ամենախորքը կա-
հածի համար՝ առանց դատավարության գնդակահարում են հա-
բշտրավոր գիկվորներ։ Արհամարելով մահվան վտանգը, չի-
նական կոմսոմոլը շարունակում է իր քայքայիչ աշխատանքը
Չան-Կայ-Շիի բանակում, վորի շնորհիվ կարմիրների դեմ կոմիտու-
ուդարկված սպիտակ բանակից ամբողջ գնդեր հրաժարվում են
կարմիրների դեմ պատերգմելուց և համախ ել անցնում են կարմիր
բանակի շարքերը։

Կարմիր բանակի շարքերում չինական կոմսոմոլի հերոսու-
թյունների մասին Կարմիր հրամանատարներից մեկն իր դեկույց-
ման մեջ գրում է՝

«Սիան» քաղաքի տակ կռվող 15 յերիտասարդ կոմյերիտա-
կան կարմիր բանակայիններ, սպիտակ զինվորների հագուստով
դադանի անցան հակառակորդի բանակը և պանիկայի միջո-
ցով մի փաշտ հակառակորդ զինվորներին գերության պատ-
ճառ հանդիսացան։ Իմ զինվորայում այդ բացառիկ դեպք չե-
յուրաքանչյուր յերիտասարդ կարմիր բանակային, առանձնապես
կոմյերիտականներն անհամբեր սպասում են լայն հնարավոր
մոմենտին, յերը կարող կլինեն նետվել մահվան գերկը և ցույց
տալ իրենց հերոսությունը»։

Չինական կոմսոմոլի հազվագյուտ հերոսության մասին
վկայում է նաև ԽՈՒՖԵՑԻ զավառային ԼյՅԵՄ կոմիտեյի դե-
կույումը, վորտեղ ասված է. «Աշխատավոր յերիտասարդության
հերոսությունը չափազանց խոշոր է, կոմյերիտական բջիջները
յերիտասարդությունից հատուկ խմբեր են կազմակերպում «Ման-
վան պատրաստ խմբեր» կամ «Յերիտասարդական հարվածային
խմբեր», վորոնց ուղարկում են կարմիր բանակին ոգնելու։ Դեռ
չի նկատվել դատալուծյան վորեւե դեպք։ Վերջերս «Մանվան
պատրաստ խմբերից» մեկը գերի վերցրեց սպիտակ զորքերից մի
ամբողջ գումարտակ»։

Նույնիսկ ռեակցիոն Չան-Կայ-Շիի Չինաստանի գոստսուլը
կանոնավոր ռզնություն է հասցնում Չինական կարմիր բանակին,
կոմյերիտականներից և բանվոր յերիտասարդությունից մարիլի-
գացիոն կարգով մարտիկներ ուղարկելով կարմիր բանակի շար-
քերը։

Չինական կոմսոմոլի կենտկոմի վորոշմամբ, մի քանի ամիս
առաջ Շանհայում Դինեցինում և այլ արդյունաբերական ռայոն-
ներում կամավոր կերպով յերիտասարդությունից կազմակերպվել
է յերեք գումդ և ուղարկվել է Չինական կարմիր բանակին։

Չինական կոմսոմոլի տեղեկությունների համաձայն, խորհրդ-
դային տերիտորիայում նույնիսկ գոյություն ունի 7.000 աղջիկ-
ներից մի պարտիզանական խումբ։

Խորհուրդների Չինաստանում յերիտասարդությունը վոչ միայն
առաջ է շարժվում, խորհուրդների սահմաններն ընդլայնելու հա-
մար, այլ և պաշտպանում է թիկունքը՝ տասնյակ միլիոնանոց
սերիտարիան՝ թշնամու հարձակումից։

Չինական կոմսոմոլը վերջին շրջանում ունի խոշոր նվաճում-
ներ։ Սակայն դրա հետ դուզվեց կոմսոմոլի աշխատանքներում
կան խոշոր զեֆեկտներ։ Նախ՝ չինական կոմսոմոլի գերն ու տեսա-
կարար կշիռը շատ ավելի մեծ կարող էր լինել, յեթե չինական կոմ-
կուսակցության և կոմսոմոլի ղեկավարությունը լուրջ սխալներ
չաներ, յեթե դակավարությունը չթերագնահատեր թշնամու ու-
ժերը և ընդհակառակը չգերազնահատեր քաղաքական սխառա-
ցիան, հեղափոխության ուժերը։

Թշնամու ուժերի թերագնահատումը և սեփական ուժերի ան-
համեմատ գերազնահատումը պատճառ հանդիսացաւ, վոր ինչ-
պես կոմկուսակցությունը, նույնպես և կոմսոմոլը միանգամայն
աչքաթող անեն մասնայական աշխատանքները, հատկապես Դե-
զին պրոֆիտություններում, իսկ այդ զգալի հարված հասցրեց
կուսակցությանն ու կոմսոմոլին։

Չինաստանում բանվոր յերիտասարդությունը (վորը վողջ չի-
նական պրոլետարիատի 60-70 տոկոսն է կազմում) հատկավոր
բանվորների մղած դասակարգային պայքարում ցուցաբերում է
ակտիվ մասնակցություն։ Այդամ ձեռնարկատերերը հարկադր-
ված են արձանագրել, վոր ավելի քան դժվարանում է յերիտա-
սարդության հետ գործ ունենալն ու խոսելը, յերիտասարդու-
թյան, վորն որական աշխատում է մինչև 12-15 ժամ։

Չինաստանի բանվոր յերիտասարդության դրությունը բնու-
թաղրելու համար բերենք մի կոմյերիտական դավառային կադ-
մակերպության 31 թ. հաշվետվության քաղվածքը։ Չնայած նը-
րան, վոր դեռնի տակ աշխատող չափազանց ծանր է և պահանջում
է ֆիզիքական աշխատանք, գրված է հաշվետվության մեջ՝ այ-
նումենայնիվ յերիտասարդությունը կազմում է բոլոր բանվոր-

Ներքի 40 տոկոսը: Շախտերում աշխատում են բախակազմին թվով յերեխաներ: Մոտ անցյալում հանձնաժողովը հետադուրով չախտերից մեկի վերածը, հայտնաբերեց 10-13 տարեկան հասակ ունեցող մեծած 12 յերեխաներ: Յերիտասարդութան, ինչպես և յերեխաների բանվորական որը տեղում և 13-14 ժամ, իսկ յեթե հաշվելու լինենք բարձրանալն ու վայրեջը չախտում կտնվի 15-16 ժ. այդ պատճառով էլ յերիտասարդութունից շատերը գերադասում են բնդհանրապես ամբողջ շաբաթներով դուրս չգալ շախտերից և սաստիկ հոգնածութունից աշխատանքից անմիջապես հետո քնում են շախտերում»:

Չնայած այդ դժոխային աշխատանքին, յերիտասարդութունը ստանում և բոլորովին չնչին որավարձ, ընդամենը 15-20-30 յենտ. (15-20-30 կոպեկից պակաս):

Գոյութուն ունի նաև բանվոր յերիտասարդութան առանձին մի կատեգորիա, վորը ընդհանրապես իր աշխատանքի համար աշխատավարձ չի ստանում բացի միմիայն անդից. դրանք աշակերտներն են: Աշակերտելու ժամկետը տեղում և 5-6 տարի, վորից հետո աշակերտները աշխատանք չլինելու պատճառով դուրս են չլքրվում գործից»:

Այսպիսի դժոխային պայմաններում աշխատող յերիտասարդութունն ու յերեխաները հաճախակի դորձադուլ են հայտարարում: Մահայն խնդիրը նրանումն և, վոր այդ դորձադուլներն ինքնուրույն դորձադուլներ են, վորոնք շատ անգամ տեղի յեն ունենում առանց կամտանդի գիտութան:

Չինական կոմսոմոլը դեռևս չի կարողանում բախակազմի ղեկավարել բանվորների անտեսական առորյա պայքարը:

Այժմ չինական կոմսոմոլի խնդիրն և տերապետել լենինյան տակտիկային, հիմնական լոգունգի կամար մղվող պայքարում ռզուտգործել բանվոր յերիտասարդության տնտեսական մասնակի պահանջները, գլխավորել նրանց տնտեսական պայքարը, առանձնապես լայն աշխատանք ծավալելով պրոֆմիութունների գծով: Չինական կոմսոմոլի հետագա խնդիրն և իր բանակն ու բաղախական ակտիվութունը հասցնել մի աշխարհի մեկարդակի, վոր հնարավոր լինի ղեկավարել յերիտասարդական մասնակցի անդ հեղափոխական ակտիվութունը, հնարավոր լինի ծավալվող ագրարային և հակաիմպերիալիստական հեղափոխութան արագ տեմպերը գլխավորել, նվաճել բանվոր յերիտասարդության մեծամասնութունն իր ղեկավարութան տակ:

Այս բոլորը հնարավոր և միայն էլ ավելի ուժեղացնելով պայքարը յերկու Ֆրոնտում գլխավոր վտանգ աջերի դեմ, վորոնք խնդիր են դնում կոմսոմոլը վորպես ինքնուրույն կազմակերպութուն լիկվիդացիայի յենթարկել, թերազնահատում են մասսայական քաղաքական և տնտեսական աշխատանքը, թերազնահատում են հակաիմպերիալիստական աշխատանքը, կոմսոմոլի Կարմիր բանակի մեջ, տարած դորձունելութունը և ցանկանում են մի կազմակերպութան: Կոմսոմոլը վերածել «կուլտուրական» մի կազմակերպութան: Անհրաժեշտ և ծավալուն պայքար նույնպես «ձախ» թեքման դեմ, վորը չինական կոմսոմոլում արտահայտվում և «Այանդարդիցմի», կուսակցութան, վորպես ղեկավարի՝ դերը ժխտելու՝ մասսայական, տնտեսական և պրոֆեսիոնալ աշխատանքները թերազնահատելու մեջ: Չինական «ձախերը» ցանկանում են, վոր կոմսոմոլը լինի «ընտրված», «լավագույն» մարդկանց նեղ կազմակերպութուն: Նրանք խոչընդոտում են միությունը մասսայական կազմակերպության վերածելուն:

Յերկու Ֆրոնտով պայքարի բաղնիկյան տակտիկայով չինական կոմսոմոլը կուսակցութան անմիջական ղեկավարութամբ կբարձրացնի իր դերն ու տեսակարար կշիռը չինական հեղափոխության մեջ, մանավանդ հեղափոխութան հարցը այժմ Չինական մոմենտում, յերբ «Յերիտասարդութուն ունի: Մոմենտը յերիտասարդութունում առաջնակարգ նշանակութուն ունի: Մոմենտը յերիտասարդութունը, հեղափոխական ուսանողները, բանվոր յերիտասարդութունը, գյուղացիական յերիտասարդութունը-բոլոր դրանք մի այնպիսի ուժ են, վորը կարող և հեղափոխութունը շարժել 7 մղոնանոց քայլերով...» (Ստալին):

Չան-Կայ-Շիի ուսակցիայի և իմպերիալիզմի դեմ մղվող ներկա մարտերում, չինական կոմսոմոլը-ԿիՄ-ի արեւելյան լավագույն ջոկատը-կուսակցութան ղեկավարութամբ ավելի բարձր կազմի խորհուրդները դրոշմ և կտանի այն ամբողջ Չինաստանի վրայով:

ԿԻՄ-Ի ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ ՀԵՌԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔՈՒՄ

Կոմունիստական յերիտասարդական շարժումը նվաճումներ ունի վոր միայն Չինաստանում, այլև պապուանյան և կիտանյան, ղութային այլ յերկրներում: Ներկա ճգնաժամի, մասսաների, շահագործման ուժեղացման և հեղափոխական շարժման վերելքի

պայմաններում, ուժեղանում և նաև ԿԻՄ-ի ազդեցութիւնը Արեւելքում: Արդեն Հնդկաստանում և Հնդկաչինում վերջնականապէս ձեռնկերութիւն են կոմունիստական կուսակցութիւնները: Այժմ կոմունիստական կուսակցութիւնների ղեկավարութեամբ յերիտասարդական հեղափոխական տարրերը պայքարում են կոմունիստական յերիտասարդական միութիւնները ձեռնկերութեան համար:

Հնդկական կոմյւնիստական կազմակերպութեան ստեղծման և արագ աճման համար կան բոլոր նախադրեալները: Հնդկական հեղափոխական յերիտասարդութեան միութիւնը՝ Նաուդ-ժալան-պախարաւ- սափիան բաժանման մոտ և կոմսոմոլին: Նրա ամսագրերում լույս են տեսել Մարքսի, Լենինի, Ստալինի, Լիբերեստի, Ռոզա-Լյուքսեմբուրգի հոգովածները: Նրանք մի շարք անգամներ ցույցերի և դեմոնստրացիաների ժամանակ բարձրացրել են կարմիր դրոշակ:

1929 թ. դեկտեմբերի 25-ին Լաիորում (Հնդկաստան) կայացավ Նաուդ-ժալան-Պախարաւ-Սափիայի համահնդկական առաջին կոնֆերանսը, զորը ցույց տվեց, թե ինչքան հզօրացել և աճել և հեղափոխական յերիտասարդական լիզան և ինչքան մոտ և կանգնած նա կոմսոմոլին:

Լիզայի քարտուղար Ռամ Բիշանը բանտարկված լինելով, կոնֆերանսին իր գեկուցումն ուղարկել էր դրովոր: Այդ գեկուցադրում բովանդակներն ցայտուն կերպով բնութագրվում և կազմակերպության քաղաքական դեմքը:

«Միևնդեմ— ասում և նա— կալվածատերերն ու գործարանատերերը ուռչում, նարպանում են, ալփառ գյուղացին մեռնում է քաղցից: Նույն դրութեան մեջ է գտնվում գործարանային բանվորը: Ոտար, քե հնդկական կապիտալի շահերն անշուտ և քշվառութեան մեջ են պահում բանվորներին: Նրանց վնասում են բռնականութեան աշխատավարձ. նրանց պահում են ագիտութեան մեջ, վարպետի նրանք չկարողանան հասկանալ իրենց իրավունքները»:

Այս Ռամ Բիշանը շարունակում է «ինչ անել այս դրութեան մեջ դուրս գալու համար: Ահա՛ հարցը: Յեւ առանց տատանվելու կանեմ, վոր հարցի լուծումը կախված է բանվորագյուղացիական մասսաների դասակարգային հիման վրա կազմակերպելու և նրանց ընդհանուր շահը պաշտպանելու մեջ՝ հեղափոխական մասայական գործողութեամբ: Պատմական ազատագրման միակ նախապիսին է այդ: Պենհարի ամենահետամնաց շրջանի գյուղացիա-

կան կոնգրեսը հայտարարում է, վոր իրենց միակ ազատարարը կարմիր դրոշակն է... Ահա նշումներ, վորոնց վրայով չի կարելի չաութեամբ անցնել. ահա մասսաների անող գիտակցութեան նշանները»:

Նաուդ-ժալան Պախարաւ-Սափիան, զորը գլխավորապէս գործում է Պենջաբի նահանգում, հեղափոխական մեծ դեր է կատարում գյուղացիական և բանվոր յերիտասարդութեան մեջ, և առանձնապէս ուսանողները շրջանում: Այս կազմակերպութիւնը վերջերս բաժանվում անսայթաք կերպով ղեկավարեց «Կարմիր շապիկավորները» շարժումը, մի շարժում, վորին լայն մասնակցութիւն են յին ցույց տալիս Հնդկաստանի Հյուսիս-արևմտյան նահանգների հեղափոխական յերիտասարդ գյուղացիները: Հնդկական հեղափոխական յերիտասարդութեան այս լիզան է, վոր առաջին հերթին հնդկական կոմսոմոլին տալիս է լավագոյն պայքարողներ, խտացնում է կոմսոմոլի շարքերը:

Հնդկաստանում արդեն գոյութիւն ունեն կոմսոմոլի մի քանի ամբողջ միացյալ դրոշի տակ:

Հնդկաստանում գանադան հեղափոխական յերիտասարդական կազմակերպութիւններ, առաջին հերթին Նաուդ-ժալան Պախարաւ Սափիան դեռ նոր են սկսում համախմբել կոմսոմոլի դրոշի շուրջը: Միայն բոլոր նախադրեալները ցույց են տալիս, վոր իրենց կական կամսոմոլը կանի ու կամրանա շա տարագ կերպով և հարկվան չինական կամսոմոլի հետ կայուն հեմարան կհանդիսանա:

ԿԻՄ-ի արեւելյան ջոկատներին շարժումն աչքի ընկնող նախաձեռններ ունի նաև Արեւելքի մի ուրիշ յերկրում՝ ՌՍՀՄ-ի հարևան՝ Մոնղոլիայում:

Մոնղոլիայի Հեղափոխական Յերիտասարդական Միութիւնը, վորն իր քաղաքական ու տնտեսական հայացքներով համարյա ամբողջովին հարում է ԿԻՄ-ի վարած քաղաքական գծին, խոշոր հաջողութիւններ ձեռք բերեց վերջին շրջանում՝ կուսակցութեան և ջողութիւնների ձեռք բերեց վերջին շրջանից աջ տարրերին դուրս յերիտասարդութեան ղեկավարութիւնից աջ տարրերին հեռու: Մոնղոլիայի Հեղափոխական Յերիտասարդական Միութիւնը Յերիտասարդական ջողութեան աշխատանք ծավալելու համար հեղափոխական-մարքսիստական ազգայնական գարգացեց Մոնղոլիայի վրջ կապիտալիստական սոցիալիստական քարգացման ուղղութեամբ և վերջին տարվա ընթացքում կոզմակերպու-

բայան քանկը 7.000-ը քարձրցրեց 20.000-ի, իր շարքերում ընդգրկելով բառարկային և չբախտական յերիտասարդական մաս-
սաներին:

Մոնոթիսական Յերիտասարդական Հեղափոխական Միությունն
իր գործունեությունը, իր վարած քաղաքական գծով՝ հիմք է տա-
լիս ԿԻՄ-ին այդ կազմակերպությունն ընդունելու իր շարքերում՝
վերապես իր հավասարազոր սեկցիաներից մեկը:

ՇՐՋԱՆԱՐՁԸ ԼՐԻՎ ԶԻ ԿԱՏԱՐՎԱԾ

Հակառակ կապիտալիստական յերկրներում, ինչպես և շա-
ղաթներում ու կիսապաշտպաններում ԿԻՄ-ի ձևը բերած անժխտելի
ները դեռևս չափազանց հեռու են մնում հեղափոխական միություն-
ներից, չեն կարողանում լիովին գլխավորել ձախցող յերիտա-
սարդական մասսաների ակտիվությունը: Յերիտ-կոմիտեներն իր
նվաճումներով հանդերձ, իր անման և աշխատամեքի վերակառույց-
ման տեմպերով չի համապատասխանում յերիտասարդական մաս-
սաների ձախցմանը, դասակարգային պայքարի սրմանը: ԿԻՄ-ը
գեռևս վնասակար պայքար չի ծավալում մեր հակառակորդները
դեմ՝ բանվոր յերիտասարդության մեծամասնությունը նվաճե-
լու համար:

Արագորեն հասունացող և խորացող հեղափոխական կրիզիսի
պայմաններում, հեղափոխական վերելքի մասսայական բաղայի
ընդլայնման պայմաններում, ԿԻՄ-ը իր ամբողջությամբ մեջ գեռևս
մնում է սահմանափակ կազմակերպություն. (չհաշված մի քանի
առաջավոր սեկցիաներ):

Այս տարվա ապրիլ ամսում իր աշխատանքներն վերջացրած
Կոմիտեներն Գործկոմի 11-րդ պլենումն էլ ընդգծեց, վոր բանվոր
յերիտասարդության մեծամասնության նվաճման գործում ԿԻՄ-ի
սեկցիաներն չարժանաչում են հետ մնալ, վոր միայն ԿԻՄ-ի ար-
տասահմանյան առաջադրած շուկա գերմանական կոմսոմոլն է
գտնվում մասսայական կազմակերպություն գտնալու հաստատ
ուղու վրա:

Չնայած նրան, վոր կոմսոմոլի համար ավելի լայն սոցիալա-
կան բաղա կա աճման համար, սակայն նրա աճման տեմպերը
ավելի թույլ են արտասահմանյան կոմկուսակցությունների աճման
տեմպերից: Թույլ է աճում մի շարք սեկցիաներում: Յրանախ-

յում և Ամերիկայում կոմսոմոլն իր քանակով 10 անգամ փոքր է
կոմկուսակցությունից, Չեխո-Սլովակիայում՝ 7 անգամ, Ան-
դրիայում՝ 4 անգամ: Կոմսոմոլի հասունությունը լայն չափերի
չէ հասնում, իսկ բառարկաների ընդգրկումն կոմյերիտություն-
ների մեջ բոլորովին անբավարար է:

«Ի՞նչն է պատճառ հանդիսանում թույլ աճման և լայն հո-
սունություն: Ինձ թվում է— առում է ընկ. Չեմոդանովը—այդ
պատճառները հետևվյալներն են.

1. Յերիտասարդության աճող ակտիվությունը չկարողանալ
գլխավորելը՝ նրա պահանջները համար մղվող ամենորոյա պայքա-
րի հիման վրա, չկարողանալ բուրժուազիայի դեմ այս պայքա-
րում նրան միացնել յերկրից՝ միացյալ Ֆրոնտի ակտիվական կի-
բառելու հիման վրա:

2. Փարբիկա-գործարանային ձեռնարկություններում կոմսո-
մոլի զերեքերի ամբացման համար տարվող չափազանց թույլ աշ-
խատանքն ու բանվոր յերիտասարդության կոմսոմոլին կապելն
անտեսելը՝ մասսայական կազմակերպությունները միացնելով և՛
ուժեղացնելու հիման վրա, յերիտասարդությունը ախպես,

3. Մեկաբողջությունն աշխատանքը վերակառուցելու ախպես,
վոր համադաստատաներ յերիտասարդության պահանջներին և
այդպիսով հնարավոր լինեք ամբողջովին և լիովին մեր կազմա-
կերպությունների յուրաքանչյուր անդամի գրավել և ակտիվացնել
(ընկ. Չեմոդանովի գեկուցումից՝ Կոմիտեներն Գործկոմի 11-րդ
պլենումում):

Հակառակ ԿԻՄ-ի 5-րդ կոնգրեսից և նոյեմբերյան պլենու-
մից անցած բախականին յերկար ժամանակամիջոցին՝ դեպի մաս-
սաները վնասակար շրջադարձի խնդիրը դեռևս մնում է վերապես
սայրող, սմեկահարապալ խնդիր՝ ԿԻՄ-ի արտասահմանյան սեկ-
ցիաների համար: Փաստ է, վոր նույնիսկ ԿԻՄ-ի առաջավոր սեկ-
ցիաները հաճախ հետ են մնում յերիտասարդության աճող ակտի-
վությունից, յերիտասարդության մասսաների հեղափոխական վե-
րելքը գլխավորելուց, նրանց ամենորոյա պայքարը կազմակերպե-
լուց և գեկավարելուց: Վերջին շրջանում մի շարք գործադուլներ
են կազմակերպվել յերիտասարդության կողմից «անսպասելիու-
րեն», «տարբերախորեն»: Այդ փաստը ցույց է տալիս, վոր առ-
դական կոմսոմոլի կազմակերպությունները, բայր դեպե-
րում, անդեկություն չեն ունեցել և չեն նախապատրաստել ԳՈՐ-
թԱՂՈՒԼԸ: Հաճախ իրենց գտել են կատարված գործողության

առաջ և միայն դորժադուլի բռնկումից ՀԵՏՈՒՅԷ, վոր մտածել են
դեկտմարել բանվոր յերիտասարդության քաղաքական-տնտեսա-
կան պայքարը:

Իտալիայում բանվոր-յերիտասարդությունը կազմակերպել և
սպորտի տոն, վորին մասնակցել են տասնյակ հազարավոր բան-
վոր-յերիտասարդներ: Տանն ստացել և հակաֆաշիստական բը-
նույթ, բանվոր յերիտասարդությունը դեմ է դուրս յեկել ֆա-
շիզմին, իսկ կոմսոմոլի ղեկավարութունը այստեղ բացակայել
է: Կոմսոմոլը չի կարողացել այդ շարժումը լավադույն կերպով
ազդադործել ընդդեմ ֆաշիզմի:

Ներքևից վերել՝ բանվոր յերիտասարդության միացյալ
հակառ կազմակերպելու խնդիրը, ոժանդակ միություններ ստեղ-
ծելու անհրաժեշտությունը, պրոֆմիություններում յերիտասար-
դական ֆրակցիաներ կազմակերպելու և նրանց մեջ լայն մասոա-
յական աշխատանք ծավալելու խնդիրները՝ կազմում են ԿԻՄ-ի
արտասահմանյան սեկցիաների առանցքը:

ԿԻՄ-ի սեկցիաների առաջ ներկայումս իր ամբողջ սրտով յամբ
խնդիր և դրվում՝ մասսայական ծավալումն աշխատանքի միջոցով,
գործունեությամբ փրոնտը ընդլայնելով, սխտեմատիկորեն յերի-
տասարդության մասնակի տնտեսական շահերը պաշտպանելու և
այդ մեր ընդհանուր լուսնագներ շաղկապելու հիման վրա, իր
անդամների բանակով հասնել և անցնել կուսակցությանը, պայ-
քարել բանվոր յերիտասարդության մեծամասնությունը նվաճելու
համար:

ՊԱՅՔԱՐԻ ՅԵՐԵՔ ԳՐՈՆՏ

Կոմունիստական յերիտասարդական միությունների մասոա-
յական կազմակերպություններ դառնալու հիմնական արդեւակը,
նրանց հետամնացության հիմնական պատճառը յեղել և և մնում է
ուպրաունիզմն ԻՐ ՇԱՐՔԵՐՈՒՄ, ֆաշիզմն ու սոցիալ ֆաշիզմն
իւր ՇԱՐՔԵՐԻՑ ԴՈՒՐՍ: Միայն յերեք ֆրոնտով պայքարել հիման
վրա, միայն ԿԻՄ-ի հակառակորդների դեմ ծավալուն պայքարով
կարելի չէ հաղթահարել հետամնացությունը, դառնալ բանվոր
յերիտասարդության միակ մասսայական կազմակերպությունը:

Մինչդեռ աջ թեքման դեմ պայքարը, վորպես ԿԻՄ-ի բոլոր
սեկցիաների համար գլխավոր-կոտանգ, դեռևս թույլ ընդհա-
նուր խոսքերով է տարվում: ԿԻՄ-ի Գործկոմի նոյեմբերյան պը-

նումն էլ «բավականաչափ հասկացողություն չհայտարարեց յե-
րիտասարդության խնդիրներում աջ թեքման սպեցիֆիկ արտո-
հայտությունները» (9-րդ համագումարի վորոշումներից), նույն-
չափ և «ձախ» սեկտանտականության, մանր-բուրժուական ուղի-
կալիզմի դեմ, վորը թույլ չի տալիս ԿԻՄ-ի սեկցիաներին իսկա-
կան մասոայական կազմակերպություններ դառնալու:

ԿԻՄ-ի սեկցիաների ալրող խնդիրն է Համ. ԼԿՅԵՄ-ի հարուստ
փորձի հիման վրա անողոր պայքար ծավալել յերկու ֆրոնտում,
ամենակարճ ժամանակամիջոցում հաղթահարել սեկտանտիզմն իր
շարքերում, հաղթահարել ինքնապարփակման տրամադրություն-
ներն ու պրակտիկան, առանց վորի չի կարելի կենսագործել նո-
յեմբերյան պլենումի նշած շրջադարձը:

ՄԻՍՏԵՄԱՏԻԿ ՅԵՎ ՀԱՄԱՌ ՊԱՅՔԱՐ ՖԱՇԻԶՄԻ ՅԵՎ ՍՈՑԻԱԼ ՖԱՇԻԶՄԻ ԴԵՄ

Աշխատանքի այս բնագավառում վերջին շրջանում աչքի ընկ-
նող նվաճումներ ունեն դերմանական և մասոամբ էլ լեհական կոմ-
սոմոլը:

Գերմանական կոմսոմոլն ուժեղ գրոնի յե անցել, լիկվիդա-
ցիայի յենքարկվելու համար ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ՅԵՐԻ-
ՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ: Արդեն իրար հետե-
վից լիկվիդացիայի յեն յենքարկվում սոցիալիստ. կազմակերպու-
թյունները վորպես մասսայական կազմակերպություն, վորոնց
անդամների վորոշ տոկոսն անցնում է գերմանական կոմսոմոլի
շարքերը:

Սախայն, ընդհանրապես ԿԻՄ-ի սեկցիաները Համ. թույլ աշ-
խատանք են ծավալում ֆաշիզմի և սոցիալ ֆաշիզմի դեմ, չնա-
յած նրան, վոր այսոր Համ. ալիլի նպատակովոր պայքաններ են
ստեղծված, առանձնապես սոցիալիստական յերիտասարդական
միությունները, վորպես մասոայական կազմակերպություն լիկ-
վիդացիայի յենքարկելու համար: Այսոր յերիտասարդական բան-
վորական մասոաներն ալիլի ցայտուն կերպով տեսնում են, թե
ինչպես պրակտիկայում սոցիալիստական յերիտասարդական կազ-
մակերպություններն անցնեն սոցիալ-ֆաշիզմի լադերը, բացա
հայտորեն դավաճանելով բանվոր յերիտասարդության շահերին:

«Յերիտասոցիալիստի յենքարկել և նույնիսկ մասնակի կերպով
ներին ստաբիլիզացիայի յենքարկել և նույնիսկ մասնակի կերպով
ընդարձակել իր կազմակերպությունների շարքերը, ներկայումս,

անտեսական ճշգրտամի և յերիտասարդական մասսաների հեղա-
փոխական ակտիվության աճման հարվածների տակ, սկսում է նո-
րեց կորցնել իր դիրքերը, քնդ վերում Գերմանիայում յերիտա-
սարդության սոցիալ-դեմոկրատական միության դարգացումը ըն-
դունել և խոչորադույն ճշնաժամի բնույթ։ Այն ժամանակ, յերբ
մենչեվիկյան առաջնորդներն անցան Փաշկովի լազերը, յերիտա-
սարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալի սեկցիաներում կապ-
մակերպված պրոլետարական յերիտասարդական մասսաներն ըս-
կըսեցին ել ավելի սթաիվել; անցնել հակաֆաշիստական ակտիվ
պայքարի և մտնել հեղափոխության լազերը. «(9-րդ համաշխո-
մարի բանաձևից)» :

տակ վերցնելով, քաղաքական, կրոնական և սպորտ կազմակեր-
պությունների միջոցով, նրանց հոգեպես և փիզիկապես պատրաս-
տում ե նոր իմպերալիստական և հակախոցերիդային պատերազմի :
Գի՛՞՞՞՛՛՛-ի արտասահմանյան սեկցիաները ղեռնա չեն սովորել ամբողջ-
ջովին մերկացնել ֆաշիզմի հակապրոլետարական պատերազմա-
կան ղեմքը, նրա պայքիֆիստական ղեմադուգիան ու խարեբայական
բողոնդները, վորով նա աշխատում ե իր ազդեցության տակ պահել
յերբտառարդական մասսաներին, նրանց պատրաստելու ապագա իմ-
պերիալիստական պատերազմի համար, վորն առաջին հերթին ուղղ-
ված ե լինելու ԽՍՀՄ-ի ղեմ :

սովորեցնել ինքնաքննադատութեան լայն կիրառման հիման վրա, անհաշտ պայքարել սեփական շարքերում գտնվող սպորտյունիզմի քեռրիայի և պրակտիկայի դեմ, Լենինյան կոմսոմոլի դժից կատարվող բոլոր տեսակի շեղումների դեմ: Համամիութենական կոմսոմոլը պետք է դառնա ինտերնացիոնալիզմի ավագ դրոշակակիրը:

ՄՈՏԵՆՈՒՄ ԵՆ ՎՃՌԱԿԱՆ ՄԱՐՏԵՐԸ

Կապիտալիզմն անհուսալի կերպով զարգւում է տնտեսական ճգնաժամի ճիրաններում: Իր խորութեամբ և ծախսով աննախնթաց արդյունաբերական և գյուղատնտեսական կրիզիսի ֆոնի վրա՝ կապիտալիստական յերկրներում և գաղութներում աճում են հեղափոխության ուժերը: Տնտեսական ճգնաժամը վեր է ածվում քաղաքականի: Կապիտալիզմը ճգնաժամից դուրս գալու և հեղափոխական շարժումները կանխելու համար՝ տենդապիտոնին պատրաստվում է նոր խմբերի խտրական պատերազմի: Դրան զուգընթաց ավելի ուժեղ և բարձր է հնչում «դասակարգը դասակարգի դեմ» լուղունդը: Յերիտասարդութեան դերն ու տեսակարար կշիռն ավելի ու ավելի յե աճում բանվոր դասակարգի մղած բնդհանուր պայքարում: Դասակարգային մարտերում կռիվում, ամրանում է համաշխարհային կոստմոլը: Իր այդ պայքարում հաղթահարելով աջ թեքում և «ձախ» սեկտանտիզմը, վճռական չրջադարձ կատարելով դեպի մասսաները, գլխավորելով յերիտասարդական մասսաների ամենորթ տնտեսական պայքարը, նա իր դեկավարութեան տակ կներգրավի ամբողջ աշխարհի շահագործվող յերիտասարդական միլիոններին, նրանց կզինի Լենինիզմի դեմքով-հաղթանակի դեմքով, Կոմիտեների և ԿիՄ-ի անմիջական դեկավարութեամբ նրանց կպարտի համաշխարհային կապիտալիզմի դեմ վճռական մարտերի ու այդ մարտերից նա դուրս կգա հաղթական, վորովհետեւ նա բռնել է Լենինի դրոշը, վորովհետեւ «Լենինի դրոշով մենք հաղթեցինք Հոկտեմբերյան հեղափոխության համար մղած մարտերում:

«Լենինի դրոշով մենք վնռական հաջողութուններ ենք բերինք սոց. շինարարության հաղթանակի համար մղած մարտերում:

Նույն այդ դրոշով մենք կհաղթանակենք համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության մեջ»: (ՄՏԱԼԻՆ).

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ. (4 ձ.)

CA 32-1
106

879

1

2

Ս. ԿՈՐՏԻԿՅԱՆ
ՓՐՈԻԴԵՆՆՅԱՆ ՄԱՐԿԱ

Գոսիզատ ՍՍՐ Արմենի
Երևան, 1931